

واحد مطالعات آماری و راهبردی دبیرخانه
انجمن صنایع نساجی ایران

مروری بر مراودات تجاری کشور روسیه قبل و بعد از جنگ اوکراین

۴۱

تهیه، تنظیم و گردآوری: زینب بخشی نفوتی

RUSSIA

 @aiti.org.ir

 09129583657

 t.me/aiti1395

 www.aiti.org.ir

 26200196

 info@aiti.org.ir

بهار ۱۴۰۲

استفاده از مطالب این جزوه با ذکر مأخذ بلامانع است

مقدمه

روسیه به عنوان ابر قدرت قاره آسیا و پهناورترین کشور جهان دارای مساحت ۱۷۰۹۸۲۴۲ کیلومتر مربع و جمعیت ۱۴۵,۹ میلیون نفر می‌باشد. تنش‌های کنونی به وجود آمده توسط این کشور که در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲ معادل ۵ اسفندماه ۱۴۰۰ شمسی آغاز شد به کشمکش‌های این کشور با سازمان ناتو (سازمان پیمان آتلانتیک شمالی) بر می‌گردد. سازمان ناتو در سال ۱۹۴۹ با کشورهای آمریکا، انگلستان، کانادا، فرانسه، ایتالیا و ... شروع به فعالیت کرد و در سال ۲۰۲۰ با مقدونیه شمالی و ۲۰۲۳ با فلاند همچنان در حال توسعه است و تا کنون ۳۱ کشور عضو این سازمان می‌باشند. یکی از توافقات اعضا سازمان ناتو بر روی حمایت نظامی است به صورتی که حمله به یکی از کشورهای عضو مانند تهاجم به تمام کشورها محسوب می‌شود و همه کشورهای عضو جهت حمایت از کشور حمله شده اقدام می‌کنند. روسیه از زمان گذشته تا به کنون نسبت به پیوستن کشورهای حوزه شرقی اروپا به این ائتلاف کاملاً حساس بوده است، حول این موضوع تعهدی بین مقامات روسی و آمریکایی مبنی بر عدم گسترش ناتو به سمت شرق در سال ۱۹۹۰ صورت گرفت، اما بارها این پیمان به خصوص پس از فروپاشی شوروی نقض شد و اعلام شفاهی این سازمان از تمایل بر پیوستن گرجستان و اوکراین به گروه کشورهای خود سبب ترس روسیه و دلیلی بر تهاجم به اوکراین گردید [۱]. یکی از اقدامات کشورهای ناتو جهت حمایت اوکراین تحریمات تجاری روسیه بوده است که عموماً شامل ممنوعیت عرضه ریز مدارها، رایانه‌ها، لوازم الکترونیکی مصرفی، تجهیزات مخابراتی و ... به صورت تعلیق یا ترک فعالیت تجاری با روسیه بوده است. این اقدامات سبب کاهش واردات در ابتدا سال ۲۰۲۲ به روسیه شده است.

روسیه در ۲۰۲۱

مروری بر آمارهای جهانی در سال ۲۰۲۱ بیانگر این واقعیت است که در بخش صادرات کشور چین به ارزش ۳,۳۴ تریلیون دلار، آمریکا به ارزش ۱,۶۳ تریلیون دلار، آلمان به ارزش ۱,۵۶ تریلیون دلار، ژاپن به ارزش ۷۳۱ میلیارد دلار، کره جنوبی به ارزش ۶۵۳ میلیارد دلار و هلند به ارزش ۶۵۳ میلیارد دلار به ترتیب جایگاه‌های اول تا ششم را داشته‌اند. کشور روسیه در این بخش دارای تجارت به ارزش صادرات ۴۸۴ میلیارد دلار در رتبه دهم قرار دارد. همچنین در حوزه آمارهای واردات کشور آمریکا به ارزش ۲,۷۳ تریلیون دلار، چین به ارزش ۱,۹۷ تریلیون دلار، آلمان به ارزش ۱,۳۴ تریلیون دلار، ژاپن به ارزش ۷۰۰ میلیارد دلار، فرانسه به ارزش ۶۹۶ میلیارد دلار و هنگ کنگ به ارزش ۶۸۹ میلیارد دلار بوده است که کشور روسیه دارای ارزش واردات ۲۷۱ میلیارد دلار در رتبه بیست و یکم قرار دارد.

عمده صادرکنندگان به کشور روسیه کشور چین با ۷۰,۹ میلیارد دلار، کشور هلند به ارزش ۳۹ میلیارد دلار، کشور آمریکا به ارزش ۲۷,۴ میلیارد دلار، انگلستان به ارزش ۲۷,۴ میلیارد دلار و کشور ایتالیا به ارزش

۲۲,۲ میلیارد دلار می‌باشد. عمده واردات روسیه از کشورهای چین به ارزش ۶۷,۷ میلیارد دلار، آلمان به ارزش ۳۱,۳ میلیارد دلار، بلاروس به ارزش ۱۵,۸ میلیارد دلار، کره جنوبی به ارزش ۱۰,۴ میلیارد دلار و هلند به ارزش ۸,۸۳ میلیارد بوده است. در جداول زیر کشورهای که بیشترین سهم از صادرات و واردات روسیه را برخوردار می‌باشند، به همراه کشورهای منتخب آورده شده است. همچنین بیشترین کالای تجارت یافته هم به طور کلی و هم در بخش نساجی از مراودات با این کشورها گزارش شده است [۲].

جدول ۱- میزان واردات و عمده کالاهای وارد شده به روسیه از کشورهای منتخب در سال ۲۰۲۱

سهم صنایع نساجی و پوشاک در واردات محصولات نساجی از کشورهای مختلف نسبت به کل صادرات آن کشور به روسیه		آمار عمده محصولات وارداتی کشور روسیه از کشورهای مختلف		کشور	ردیف
عمده محصولات نساجی وارد شده به روسیه	درصد واردات نساجی	ارزش واردات نساجی	عمده محصولات وارد شده به روسیه		
پوشاک، پارچه‌های فیلامنتی، لایه‌های بی‌بافت و پارچه‌های کوت شده با پلاستیک	۷,۹	۵,۳۶ میلیارد دلار	کامپیوتر، برد الکترونیک، خودرو، موتور خودرو	۶۷,۷ میلیارد دلار	۱ چین
پوشاک، منسوجات هوشمند و لایه بی-بافت	۲,۳	۷۴۲ میلیون دلار	هوایما، خودرو، فلزات، ابزار پزشکی، کاغذ	۳۱,۳ میلیارد دلار	۲ آلمان
پوشاک، الیاف مصنوعی استیپل، فیلامنت نیمه آرایش یافته و لایه بی-بافت	۶,۳	۱,۰۱ میلیارد دلار	تراکتور، خودرو، تربیلی، پنیر، فلزات	۱۵,۸ میلیارد دلار	۳ بلاروس
الیاف مصنوعی استیپل شده، تور، پارچه‌های کوت شده با پلاستیک	۱,۳	۱۴۳ میلیون دلار	خودرو، موتور خودرو، فلزات، محصولات آرایشی	۱۰,۴ میلیارد دلار	۴ کره جنوبی
پوشاک و پارچه پنبه‌ای	۹,۲	۷۹۹ میلیون دلار	موتور خودرو، کفش چرمی، پکیج دارو، شیرآلات	۸,۶۵ میلیارد دلار	۵ ایتالیا
پوشاک، نخ فیلامنتی و نمد	۲,۱	۱۶۵ میلیون دلار	تراکتور، گل، پکیج دارو، ابزار پزشکی	۷,۶ میلیارد دلار	۶ هلند
TOW، مونو فیلامنت و لایه بی‌بافت	۰,۹	۶۵,۴ میلیون دلار	تورین گازی، خودرو، واکسن، ابزار پزشکی	۷,۰۵ میلیارد دلار	۷ آمریکا

ده کشور که بیشترین حجم واردات به روسیه را دارند (مرتب شده بر اساس میزان واردات)

پوشاک، پارچه‌های فیلامنتی، فرش دستبافت	۱۱,۴	۶۷۹ میلیون دلار	مرکبات، موتور خودرو، تایر، فلزات	۲,۱	۵,۹۳ میلیارد دلار	ترکیه	۸
پنبه، نخ پنبه، کتان و پوشاک	۱,۰۸	۶۵,۲ میلیون دلار	سنگ، فلزات، لوکوموتیو	۲,۲	۵,۹۹ میلیارد دلار	قزاقستان	۹
پوشاک، لایه بی‌بافت، نمد و پارچه‌های کوت شده	۲,۲	۸۷,۵ میلیون دلار	توربین گازی، خودرو، موتور احتراق، ترموستات، پکیج دارو	۱,۴	۳,۸۴ میلیارد دلار	انگلستان	۱۰
پوشاک، فیلامنت نیمه آرایش یافته، نخ ریسندگی الیاف کوتاه	۴,۷	۱۷۶ میلیون دلار	پکیج دارو، تجهیزات مدار الکتریکی، موتور خودرو و چای	۱,۳	۳,۶۸ میلیارد دلار	هند	۱۱
پوشاک، لایه های بی بافت، نخ پنبه	۵۵,۷	۹۵۳ میلیون دلار	نخ پنبه، پوشاک، انگور و پلیمر اتیلن	۱,۳	۱,۷۱ میلیارد دلار	ازبکستان	۱۲
پوشاک، پارچه نایلونی، نمد و پارچه-های کوت شده با پلاستیک	۱۱,۵	۴۲۵ میلیون دلار	کامپیوتر، مدار الکتریکی، قهوه و چای	۱,۳	۳,۶۸ میلیارد دلار	ویتنام	۱۳
پوشاک	۱۱,۶	۹۲,۳ میلیون دلار	شراب، گوجه فرنگی، الماس و ماهی	۰,۳	۷۸۹ میلیون دلار	ارمنستان	۱۴
پوشاک، چرم و کفش، نخ جوت	۹۴,۴	۱,۲ میلیارد دلار	پوشاک، چرم و کفش	۰,۳	۱,۲۷ میلیارد دلار	بنگلادش	۱۵
پوشاک، پارچه و نمد کوت شده	۷۲,۸	۱۴۵ میلیون دلار	پنبه، نخ پنبه، میوه خشک	۰,۰۷	۱۹۹ میلیون دلار	کامبوج	۱۶
پنبه، نخ پنبه، پوشاک	۶۹,۴	۵۰,۷ میلیون دلار	پوشاک، برنج، چرم و کفش	۰,۰۲	۷۳ میلیون دلار	تاجیکستان	۱۷
پوشاک، پارچه پنبه ای، پارچه فیلامنتی	۵۳,۵	۱۷۳ میلیون دلار	مرکبات، چرم و پوشاک	۰,۱	۳۲۳ میلیون دلار	پاکستان	۱۸

بررسی وضعیت واردات روسیه با برخی از کشورهای منتخب در حوزه صنعت نساجی

باتوجه به آمار به دست آمده از گمرک ایران، میزان واردات روسیه از ایران ۷۴۳ میلیون دلار می‌باشد، که ۲۸,۶ میلیون دلار آن و معادل ۳,۸ درصد این حجم را کالاهای نساجی ایرانی می‌باشد.

جدول ۲- میزان صادرات و عمده کالاهای صادر شده از روسیه به کشورهای منتخب در سال ۲۰۲۱

سهم صنایع نساجی و پوشاک از صادرات محصولات نساجی به کشورهای مختلف نسبت به کل صادرات روسیه به آن کشور			آمار عمده محصولات صادراتی کشور روسیه به کشورهای مختلف			کشور	ردیف
عمده محصول صادر شده از روسیه	درصد صادرات نساجی	ارزش صادرات نساجی	عمده محصولات صادر شده از روسیه	درصد صادرات	ارزش صادرات		
پشم، نخ پنبه، الیاف کوتاه، الیاف flax	۰,۰۱	۱۴ میلیون دلار	نفت خام، نفت تصفیه شده، زغال سنگ، فلزات، چوب	۱۴,۷	۷۰,۹ میلیارد دلار	چین	۱
فیلامنت نیمه آرایش یافته، پوشاک و موکت تافتینگ	۰,۰۲	۸,۶۲ میلیون دلار	نفت تصفیه شده، زغال سنگ، فلزات	۸,۰	۳۹ میلیارد دلار	هند	۲
لایه بی‌بافت، پوشاک و توری پنجره	۰,۰۴	۱۱,۵ میلیون دلار	نفت تصفیه شده، زغال سنگ، خرچنگ	۵,۶	۲۷,۴ میلیارد دلار	آمریکا	۳
لایه بی‌بافت و پوشاک	۰,۰۱	۴,۳۵ میلیون دلار	نفت خام، نفت تصفیه شده، زغال سنگ، طلا، پلاتین	۵,۱	۲۴,۷ میلیارد دلار	انگلستان	۴
نخ فیلامنتی، پنبه، پوشاک و لایه بی‌بافت	۰,۰۸	۱۹,۵ میلیون دلار	نفت خام، نفت تصفیه شده، پلاتین	۴,۵	۲۲,۲ میلیارد دلار	ایتالیا	۵
پوشاک، پارچه‌های فیلامنتی و پارچه پنبه‌ای سبک	۲,۱	۴۴۶ میلیون دلار	نفت خام، نفت تصفیه شده، طلا، موتور خودرو	۴,۲	۲۰,۵ میلیارد دلار	بلاروس	۶
نخ فیلامنتی، لایه بی‌بافت و tow	۰,۰۷	۱۵,۹ میلیون دلار	نفت تصفیه شده، زغال سنگ، گندم، روغن	۴,۱	۲۰,۱ میلیارد دلار	ترکیه	۷
پوشاک، پارچه flax، کالا خواب و tow	۰,۰۸	۱۵,۹ میلیون دلار	نفت خام، نفت تصفیه شده، فلزات، پلاتین	۳,۹	۱۹,۲ میلیارد دلار	آلمان	۸
پوشاک، لایه بی‌بافت	۲,۲	۳۹۹ میلیون دلار	نفت تصفیه شده، گندم، روغن، شکلات	۳,۷	۱۸,۱ میلیارد دلار	قزاقستان	۹
لایه بی‌بافت، تور، طناب	۰,۰۴	۸,۲۸ میلیون دلار	نفت خام، نفت تصفیه شده، زغال سنگ، فلزات، پلاتین، ماهی و خرچنگ	۳,۴	۱۶,۸ میلیارد دلار	کره جنوبی	۱۰

ده کشور که بیشترین حجم صادرات به روسیه را دارند

								بررسی وضعیت صادرات روسیه با برخی از کشورهای منتخب در حوزه صنعت نساجی
پشم، پارچه نابلونی، فیلامنت نیمه آرایش یافته	۰,۲	۱۸,۲ میلیون دلار	نفت خام، نفت تصفیه شده، زغال سنگ، طلا، الماس	۱,۵	۷,۶ میلیارد دلار	هند	۱۱	
لایه بی بافت، tow	۰,۶	۳۲,۸ میلیون دلار	چوب، نفت تصفیه شده، فلزات	۱,۰	۵,۱۲ میلیارد دلار	ازبکستان	۱۲	
پوشاک، لایه بی بافت	۱,۹	۳۴,۹ میلیون دلار	نفت خام، نفت تصفیه شده، طلا و آلومینیوم	۰,۳	۱,۸۲ میلیارد دلار	ارمنستان	۱۳	
پارچه فیلامنتی، نمد، تور و پوشاک	۰,۰۸	۱,۸ میلیون دلار	زغال سنگ، فلزات و گوشت خوک	۰,۳	۲,۱۲ میلیارد دلار	ویتنام	۱۴	
پوشاک، طناب، الیاف flax	۰,۰۹	۱,۶۱ میلیون دلار	جو، برد الکتریکی، توربین بخار و پمپ آب	۰,۳	۱,۷۲ میلیارد دلار	بنگلادش	۱۵	
پوشاک	۰,۷	۸,۴۸ میلیون دلار	زغال سنگ، الماس و چوب	۰,۲	۱,۱۶ میلیارد دلار	تاجیکستان	۱۶	
دستکش، لایه بی بافت، پارچه فیلامنتی	۰,۰۳	۱۷۷ هزار دلار	جو، سبزی، آهن و زغال سنگ	۰,۱	۴۹۸ میلیون دلار	پاکستان	۱۷	
موکت تافته، لایه بی بافت، پوشاک	۰,۰۸	۳۵,۴ هزار دلار	نفت تصفیه شده، چوب، میله آهن و روغن	۰,۰۰۸	۴۲,۱ میلیون دلار	کامبوج	۱۸	

باتوجه به آمار به دست آمده از گمرک ایران، میزان صادرات روسیه به ایران ۱,۵ میلیارد دلار می باشد، که ۷,۹ میلیون دلار آن و معادل ۰,۵۲ درصد این حجم را کالاهای نساجی روسی می باشد.

در سال ۲۰۲۱ کل صادرات کالاهای نساجی این کشور به مقدار ۱,۴۴ میلیارد دلار بوده است که ۰,۲۹ درصد کل صادرات این کشور را شامل می‌شود و در بخش واردات این مقدار برابر با ۱۵,۱ میلیارد دلار بوده است که ۵,۵۷ درصد کل واردات به این کشور را شامل می‌شود. شرکای تجاری کشور روسیه در بخش صادرات شامل کشورهای قزاقستان، بلاروس، هلند، ازبکستان و اوکراین و در بخش واردات کشورها مانند چین، آلمان، ایتالیا، اسپانیا، ازبکستان، بنگلادش و ویتنام می‌باشد. در جدول زیر سهم نساجی کشورهای نام برده شده در بخش قبل نسبت به کل و تجارت در بخش نساجی با روسیه آورده شده است [۲].

جدول ۳- بررسی میزان صادرات کالاهای نساجی و پوشاک روسیه با عمده شرکای تجاری و کشورهای منتخب

صادرات		عمده محصولات نساجی صادر شده از روسیه	ارزش صادرات نساجی	کشور	ردیف
در صد صادرات نساجی به کل صادرات نساجی روسیه	در صد صادرات نساجی به کل صادرات روسیه				
۳۰,۹	۰,۰۹	پوشاک، پارچه‌های فیلامنتی و پارچه پنبه‌ای سبک	۴۴۶ میلیون دلار	بلاروس	۱
۲۷,۷	۰,۰۸	پوشاک، لایه بی‌بافت	۳۹۹ میلیون دلار	قزاقستان	۲
۲,۴	۰,۰۰۷	پوشاک، لایه بی‌بافت	۳۴,۹ میلیون دلار	ارمنستان	۳
۲,۲	۰,۰۰۶	لایه بی‌بافت، tow	۳۲,۸ میلیون دلار	ازبکستان	۴
۱,۳	۰,۰۰۴	نخ فیلامنتی، پنبه، پوشاک و لایه بی‌بافت	۱۹,۵ میلیون دلار	ایتالیا	۵
۱,۲	۰,۰۰۳	پشم، پارچه نایلونی، فیلامنت نیمه آرایش یافته	۱۸,۲ میلیون دلار	هند	۶
۱,۱	۰,۰۰۳	نخ فیلامنتی، لایه بی‌بافت و tow	۱۵,۹ میلیون دلار	ترکیه	۷
۱,۱	۰,۰۰۳	پوشاک، پارچه flax، کالا خواب و tow	۱۵,۹ میلیون دلار	آلمان	۸
۰,۹	۰,۰۰۲	پشم، نخ پنبه، الیاف کوتاه، الیاف flax	۱۴ میلیون دلار	چین	۹
۰,۷	۰,۰۰۲	لایه بی‌بافت، پوشاک و توری پنجره	۱۱,۵ میلیون دلار	آمریکا	۱۰
۰,۵	۰,۰۰۱	فیلامنت نیمه آرایش یافته، پوشاک و موکت تافتینگ	۸,۶۲ میلیون دلار	هلند	۱۱
۰,۵	۰,۰۰۱	پوشاک	۸,۴۸ میلیون دلار	تاجیکستان	۱۲
۰,۵	۰,۰۰۱	لایه بی‌بافت، تور، طناب	۸,۲۸ میلیون دلار	کره جنوبی	۱۳
۰,۳	۰,۰۰۰۸	لایه بی‌بافت و پوشاک	۴,۳۵ میلیون دلار	انگلستان	۱۴
۰,۱	۰,۰۰۰۳	پارچه فیلامنتی، نمده، تور و پوشاک	۱,۸ میلیون دلار	ویتنام	۱۵
۰,۱	۰,۰۰۰۳	پوشاک، طناب، الیاف flax	۱,۶۱ میلیون دلار	بنگلادش	۱۶
۰,۰۱	تقریباً صفر	دستکش، لایه بی‌بافت، پارچه فیلامنتی	۱۷۷ هزار دلار	پاکستان	۱۷
۰,۰۰۲	تقریباً صفر	موکت تافته، لایه بی‌بافت، پوشاک	۳۵,۴ هزار دلار	کامبوج	۱۸

جدول ۴- بررسی میزان واردات کالاهای نساجی و پوشاک روسیه از عمده شرکای تجاری و کشورهای منتخب

میزان واردات		عمده محصولات نساجی وارد شده از روسیه	ارزش واردات نساجی	کشور	ردیف
در صد واردات نساجی به کل واردات نساجی روسیه	در صد واردات نساجی به کل واردات روسیه				
۳۵,۴	۱,۹	پوشاک، پارچه‌های فیلامنتی، لایه‌های بی‌بافت و پارچه‌های کوت شده با پلاستیک	۵,۳۶ میلیارد دلار	چین	۱
۷,۹	۰,۴	پوشاک، چرم و کفش، نخ جوت	۱,۲ میلیارد دلار	بنگلادش	۲
۶,۶	۰,۳	پوشاک، الیاف مصنوعی استیپل، فیلامنت نیمه آرایش یافته و لایه بی‌بافت	۱,۰۱ میلیارد دلار	بلاروس	۳
۶,۳	۰,۳	پوشاک، لایه‌های بی‌بافت، نخ پنبه	۹۵۳ میلیون دلار	ازبکستان	۴
۵,۲	۰,۲	پوشاک و پارچه پنبه‌ای	۷۹۹ میلیون دلار	ایتالیا	۵
۴,۹	۰,۲	پوشاک، منسوجات هوشمند و لایه بی‌بافت	۷۴۲ میلیون دلار	آلمان	۶
۴,۴	۰,۲	پوشاک، پارچه‌های فیلامنتی، فرش دستبافت	۶۷۹ میلیون دلار	ترکیه	۷
۲,۸	۰,۱	پوشاک، پارچه نایلونی، نمد و پارچه‌های کوت شده با پلاستیک	۴۲۵ میلیون دلار	ویتنام	۸
۱,۱	۰,۰۶	پوشاک، فیلامنت نیمه آرایش یافته، نخ ریسندگی الیاف کوتاه	۱۷۶ میلیون دلار	هند	۹
۱,۱	۰,۰۶	پوشاک، پارچه پنبه‌ای، پارچه فیلامنتی	۱۷۳ میلیون دلار	پاکستان	۱۰
۱	۰,۰۶	پوشاک، نخ فیلامنتی و نمد	۱۶۵ میلیون دلار	هلند	۱۱
۰,۹	۰,۰۵	پوشاک، پارچه و نمد کوت شده	۱۴۵ میلیون دلار	کامبوج	۱۲
۰,۹	۰,۰۵	الیاف مصنوعی استیپل شده، تور، پارچه‌های کوت شده با پلاستیک	۱۴۳ میلیون دلار	کره جنوبی	۱۳
۰,۶	۰,۰۳	پوشاک، چرم و کفش، نخ جوت	۹۲,۳ میلیون دلار	ارمنستان	۱۴
۰,۵	۰,۰۳	پوشاک، لایه بی‌بافت، نمد و پارچه‌های کوت شده	۸۷,۵ میلیون دلار	انگلستان	۱۵
۰,۴	۰,۰۲	TOW، مونو فیلامنت و لایه بی‌بافت	۶۵,۴ میلیون دلار	آمریکا	۱۶
۰,۴	۰,۰۲	پنبه، نخ پنبه، کتان و پوشاک	۶۵,۲ میلیون دلار	قزاقستان	۱۷
۰,۳	۰,۰۱	پنبه، نخ پنبه، پوشاک	۵۰,۷ میلیون دلار	تاجیکستان	۱۸

روسیه در ۲۰۲۲

سرویس گمرک فدرال روسیه (FCS) اعلام کرد در سال ۲۰۲۲ تراز مثبت تجارت خارجی این کشور ۶۸ درصد افزایش پیدا کرده است و ارزش آن از ۱۹۷,۳ میلیارد دلار در سال گذشته به ۳۳۲,۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ افزایش یافته است. صادرات روسیه در سال ۲۰۲۲ با جهش ۱۹,۹ درصدی به ۵۹۱,۵ میلیارد دلار رسید، در حالی که واردات به روسیه با ۱۱,۷ درصد کاهش و به ارزش ۲۵۹,۱ میلیارد دلار رسیده است. گردش مالی تجارت خارجی در سال ۲۰۲۲ با ۸,۱ درصد افزایش به ۸۵۰,۵ میلیارد دلار گزارش شده است [۳].

جدول ۵- عمده محصولات و مقاصد صادراتی کشور روسیه در سال ۲۰۲۲ [۴]

محصولات	درصد در صادرات	عمده کشورهای صادر شده
محصولات معدنی	۴۳,۸	۲۴٪ به چین، ۱۳٪ هلند، ۷٪ کره جنوبی
سایر کالاها	۲۲,۸	۲۷٪ ترکیه، ۱۵٪ آلمان، ۱۱٪ ایتالیا
فلزات و محصولات از آن	۱۲	۳۵٪ هلند، ۷٪ ترکیه، ۶٪ آلمان
محصولات صنایع شیمیایی	۵,۵	۱۶٪ برزیل، ۹٪ فنلاند، ۵٪ استونی
جواهر سازی	۳,۴	۴۳٪ انگلیس، ۱۱٪ ایالات متحده آمریکا، ۹٪ بلژیک
ماشین آلات و تجهیزات	۲	۱۶٪ قزاقستان، ۱۱٪ چین، ۱۱٪ بلاروس
چوب و محصولات از آن	۱,۷	۲۶٪ چین، ۶٪ ژاپن، ۶٪ ازبکستان
پلاستیک و لاستیک	۱,۶	۱۴٪ بلاروس، ۱۱٪ قزاقستان، ۱۰٪ ترکیه
محصولات گیاهی	۱,۵	۱۴٪ ترکیه، ۱۲٪ مصر، ۹٪ بلاروس
غذا، نوشیدنی و تنباکو	۱,۲	۱۸٪ قزاقستان، ۱۱٪ ترکیه، ۹٪ بلاروس
غیره	۴,۵	-

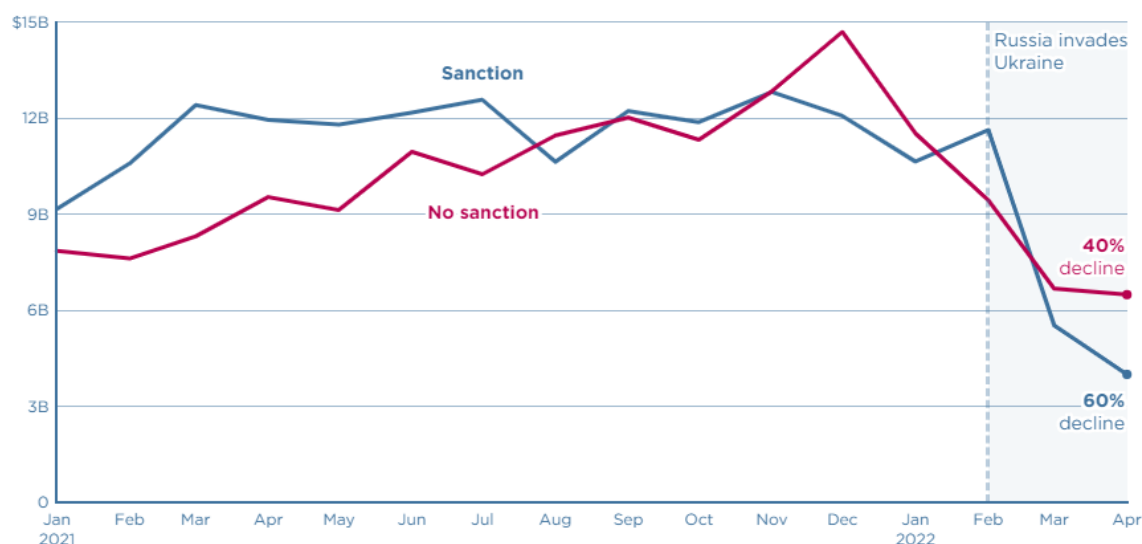
جدول ۶- عمده محصولات و مقاصد وارداتی کشور روسیه در سال ۲۰۲۲ [۴]

محصولات	درصد در واردات	عمده کشورهای واردکننده
ماشین آلات و تجهیزات	۳۱,۲	۵۰٪ چین، ۷٪ آلمان، ۴٪ آمریکا
حمل و نقل	۱۲,۷	۲۹٪ کره جنوبی، ۱۶٪ چین، ۱۳٪ ژاپن
محصولات صنایع شیمیایی	۱۲,۱	۱۹٪ چین، ۱۲٪ آلمان، ۷٪ فرانسه
فلزات و محصولات از آن	۷,۳	۳۳٪ چین، ۱۰٪ قزاقستان، ۹٪ اوکراین
پلاستیک و لاستیک	۶,۴	۲۹٪ چین، ۱۱٪ آلمان، ۷٪ کره جنوبی
صنایع نساجی و پوشاک	۴,۶	۳۶٪ چین، ۱۳٪ بنگلادش، ۷٪ ازبکستان
محصولات گیاهی	۴,۴	۱۱٪ ترکیه، ۱۰٪ اکوادور، ۷٪ برزیل
غذا، نوشیدنی و تنباکو	۳,۷	۹٪ آلمان، ۸٪ بلاروس، ۷٪ ایتالیا
سایر کالاها	۳,۲	۶۳٪ آمریکا، ۱۲٪ ایران، ۱۱٪ فرانسه
محصولات صنعتی متفرقه	۲,۶	۶۳٪ چین، ۵٪ بلاروس، ۳٪ لهستان
غیره	۱۱,۹	-

در ابتدا سال ۲۰۲۲، وقوع درگیری بین دو کشور روسیه و اوکراین سبب تغییر در تجارت و بازار این کشور شد. شرایط جنگ و اقدامات ناتو نسبت به روسیه سبب گردید تا این کشور تحت تحریم قرار بگیرد. تحریمات اعمال شده تجارت این کشور با شرکای تجاری خود را تحت تاثیر بسیاری قرار داد. بطوری که آمارها از کاهش صادرات کشورهای تحریم کننده روسیه به میزان ۶۰ درصد (نسبت به سطح متوسط خود در نیمه دوم سال ۲۰۲۲) و صادرات کشورهای غیر تحریم به روسیه ۴۰ درصد کاهش یافت. شرایط سبب گردیده است تا صادرات کشور چین به روسیه در نیمه دوم سال ۲۰۲۲ به میزان ۳۸ درصد کاهش یابد [۵].

Sanctions against Russia are also hurting its trade with nonsanctioning countries

Exports to Russia from sanctioning and nonsanctioning countries, billions USD, January 2021-April 2022

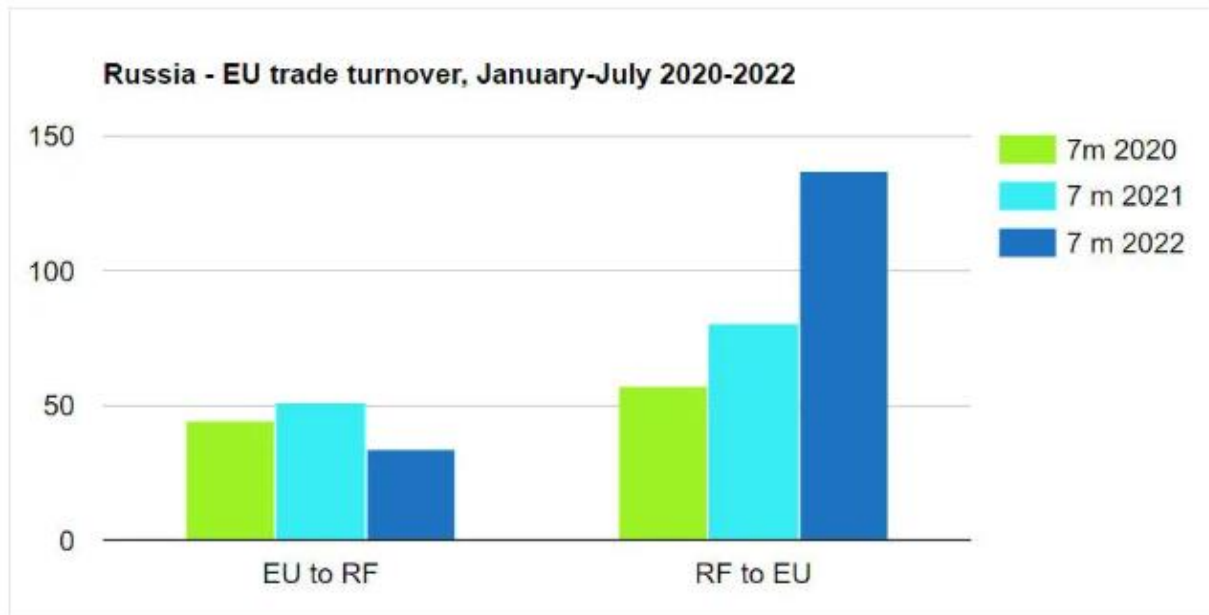

#PIIECharts

Learn more at pie.com/research/pie-charts

شکل ۳- میزان صادرات روسیه با کشورهای دنیا قبل و بعد از جنگ با اوکراین

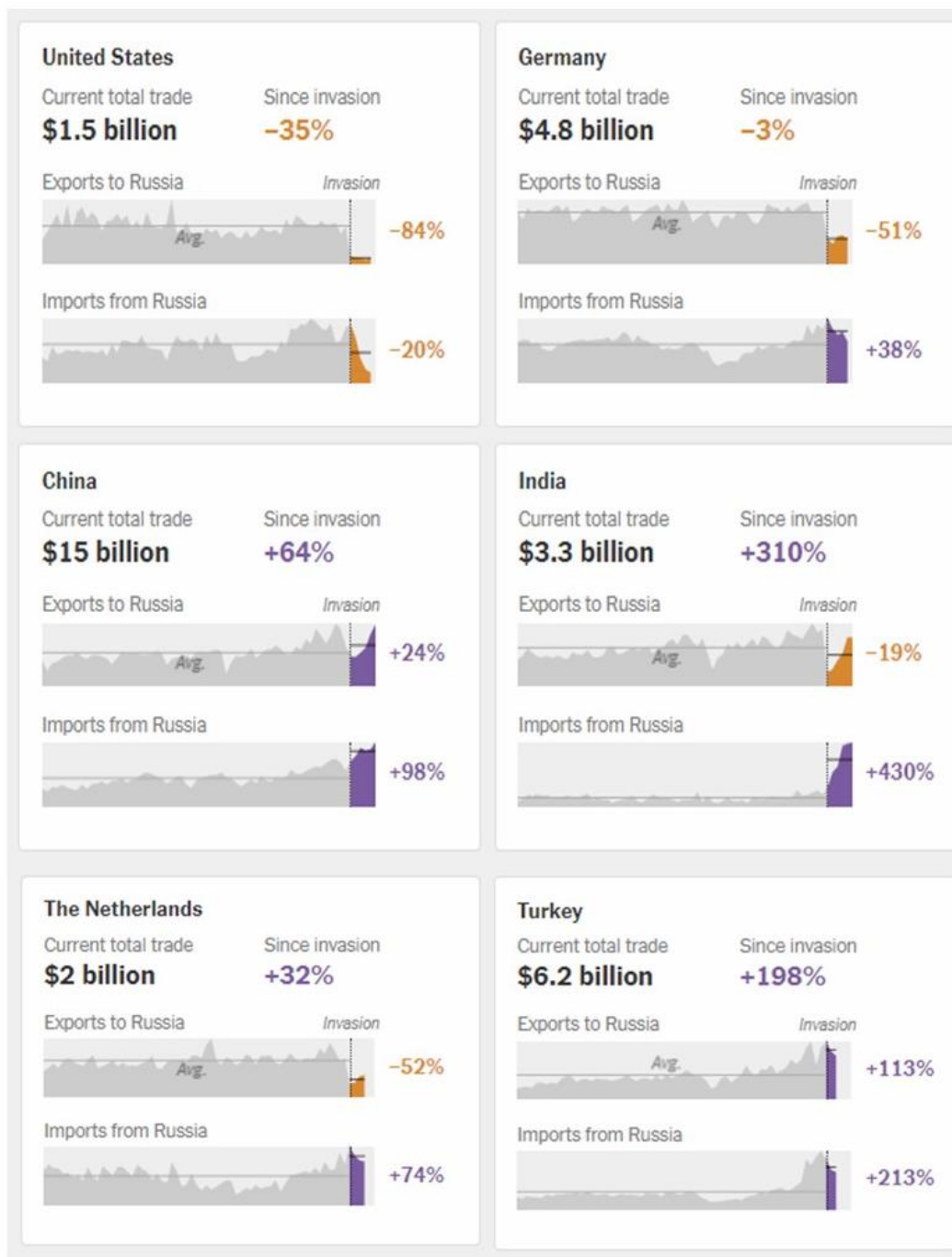
منازعات سیاسی در عرصه بین المللی و تحریم های اعمال شده بر علیه روسیه، سبب افزایش قیمت سوخت در جهان گردید و سبب شد تا صادرات روسیه به اتحادیه اروپا ۶۹,۹ درصد و صادرات اتحادیه اروپا به روسیه ۳۳ درصد کاهش یابد که نتیجه آن تحمیل هزینه های بیشتر به اتحادیه اروپا گردد. آمارها بیانگر این واقعیت است که علیرغم وجود تحریمها، ارزش یورویی تجارت دو طرفه روسیه و اتحادیه اروپا به ۱۷۱,۴ میلیارد یورو رسیده است. تحریمها بر روی تجارت روسیه اثر گذار بوده اند اما نه به مقداری که اتحادیه اروپا پیش بینی کرده است. اقدامات تجاری انجام شده توسط کشور روسیه و کشورهای اتحادیه اروپا در ۷ ماه نخست سال ۲۰۲۲ نشان می دهد، اگرچه صادرات کشور روسیه به اتحادیه اروپا ۳۳ درصد کاهش یافته است و دارای ارزش ۳۴,۱ میلیارد یورو می باشد اما میزان واردات اتحادیه اروپا از روسیه در همین بازه زمانی با ۶۹,۹ درصد افزایش روبه رو بوده است و دارای ارزش ۱۳۷,۳ میلیارد یورو می باشد [۶].

شکل ۴- تجارت روسیه با اتحادیه اروپا در سال‌های ۲۰۲۰، ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲

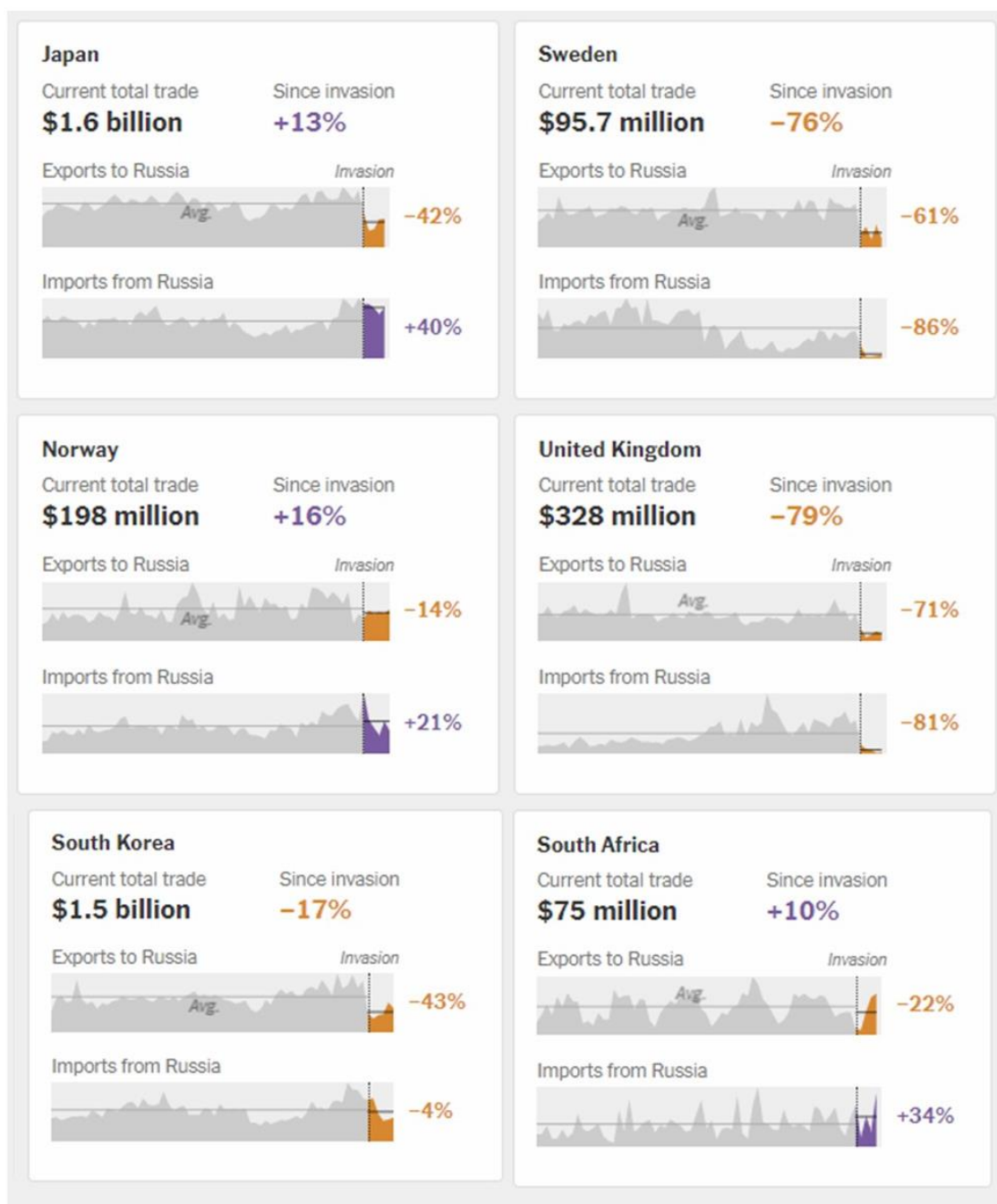
در برابر کشور روسیه به عنوان شروع کننده این جنگ، کشورها سه رفتار متفاوت از خود بروز دادند:

۱. برخی از کشورها مانند چین به علت روابط سیاسی و برخی کشورها مانند ترکیه بدلیل حذف رقبا از بازار، روابط تجاری با روسیه، را هم در زمینه واردات و هم در صادرات افزایش دادند.

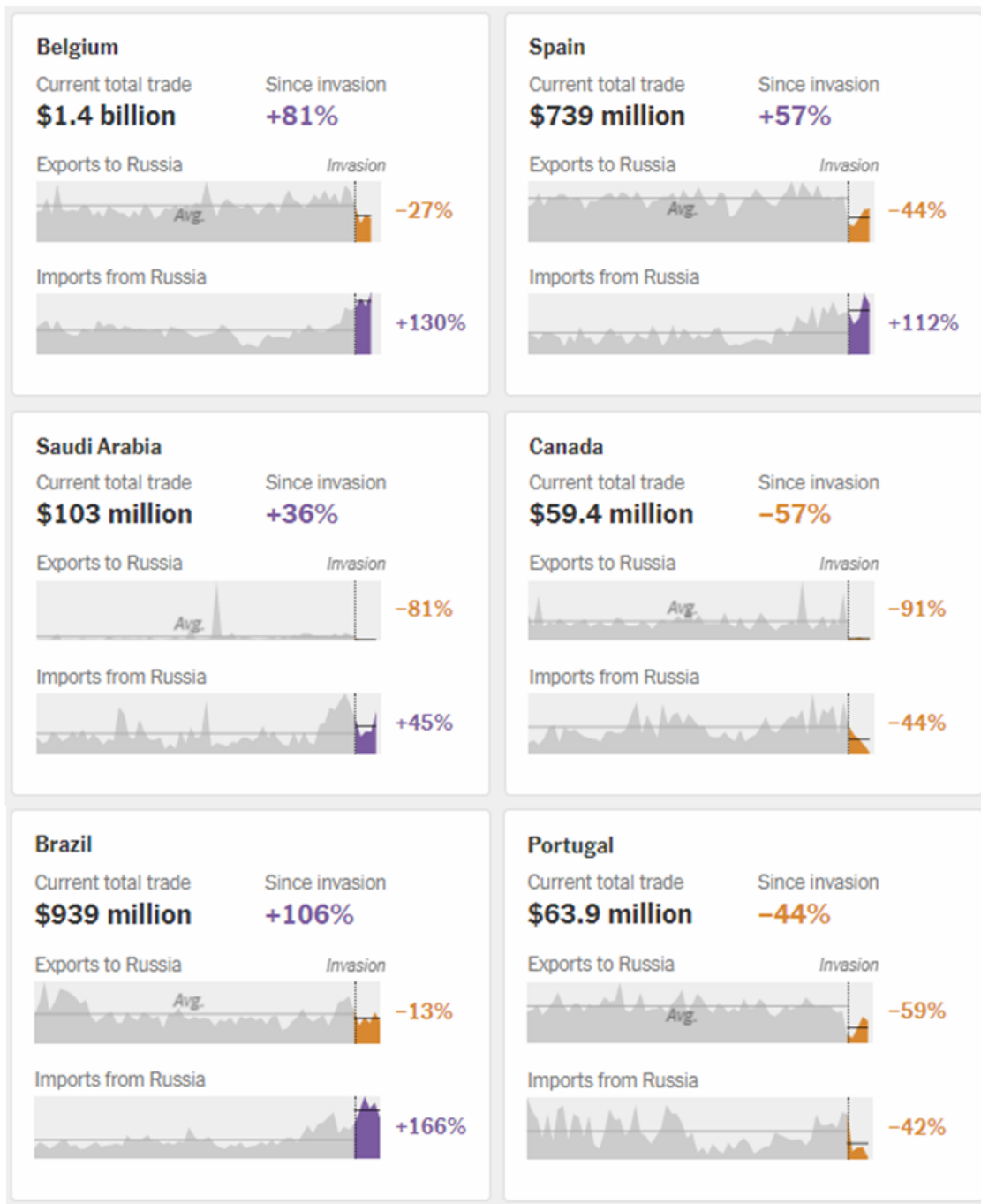
شکل ۵- بررسی روابط تجاری کشورهای منتخب نظیر ترکیه، چین، آلمان، آمریکا، هلند و هند با روسیه پس از جنگ اوکراین

۲. برخی از کشورها همچون انگلستان، کانادا، آمریکا، کره جنوبی، پرتغال، سوئد و ... روابط تجاری خود با روسیه را هم در زمینه واردات و هم در صادرات را کاهش داده‌اند.

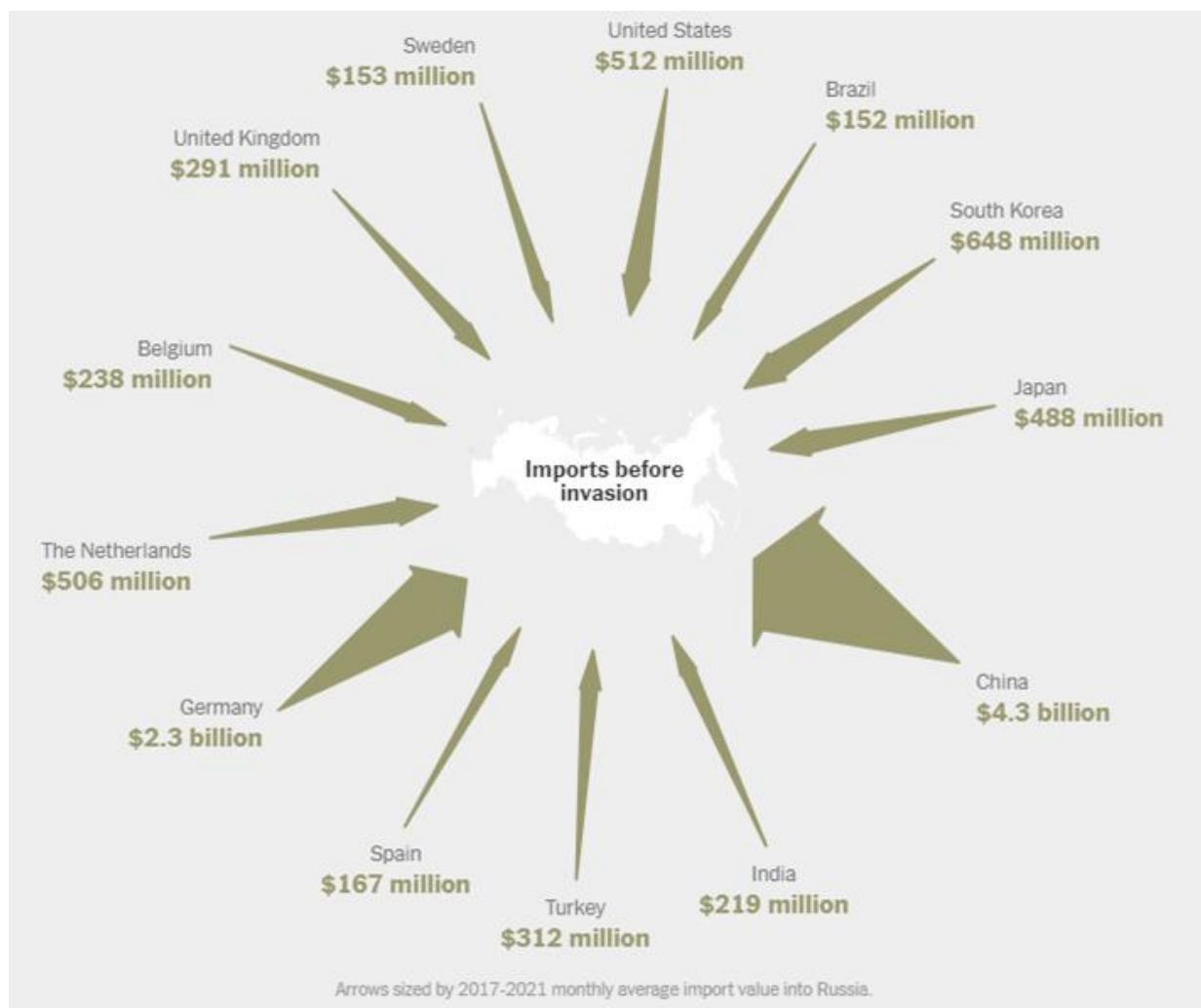
شکل ۶- بررسی روابط تجاری کشورهای منتخب نظیر انگلستان، نروژ، ژاپن، کره جنوبی، آفریقا جنوبی، سوئد با روسیه پس از جنگ اوکراین

۳. برخی از کشورها همچون عربستان سعودی، برزیل، بلژیک، هند، اسپانیا، ژاپن، هلند، آلمان و ... در تجارت با این کشور اگرچه صادرات به آن را کم نموده‌اند اما واردات از این کشور را حفظ و در برخی از کشورها افزایش داده‌اند.

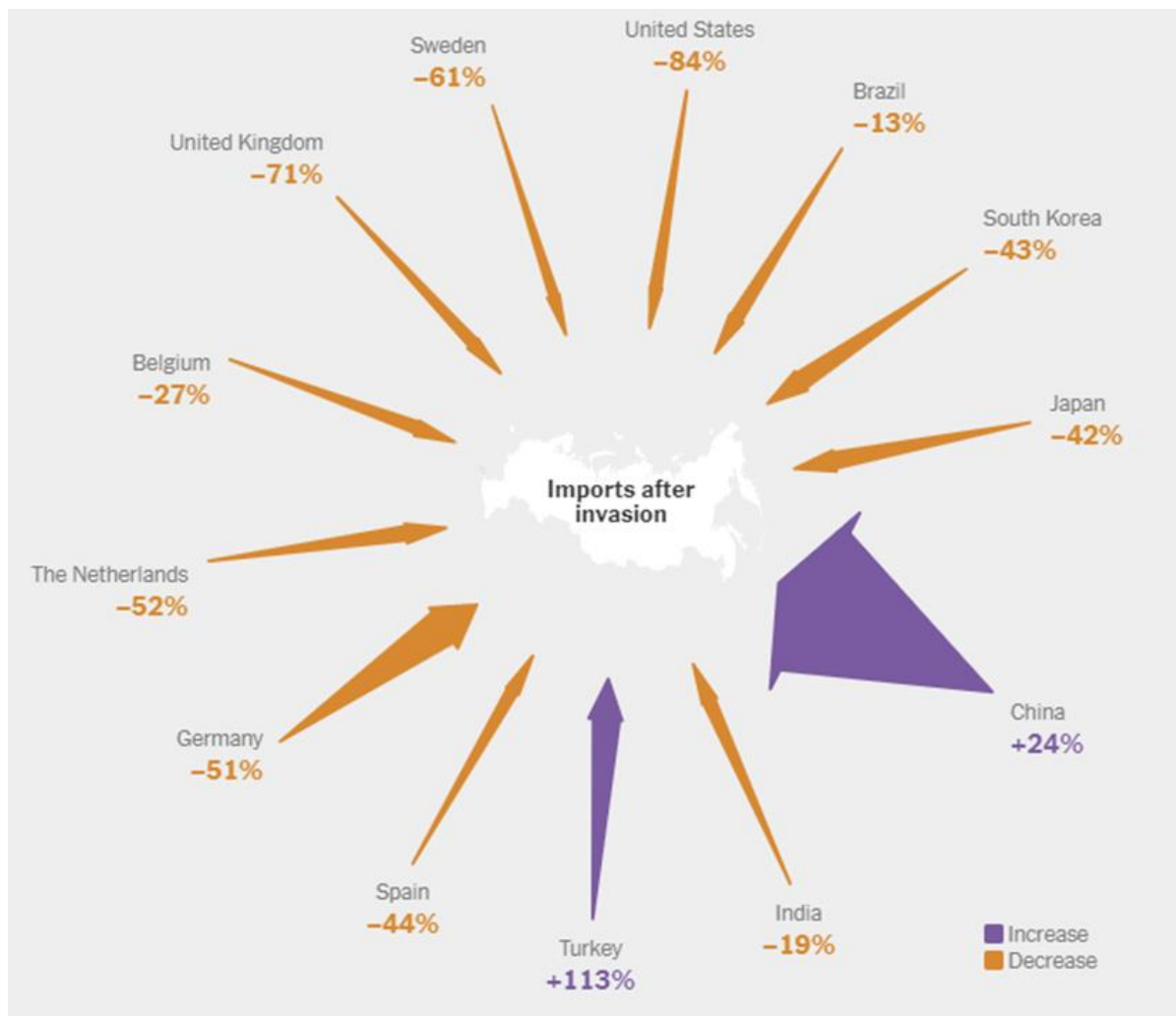
شکل ۷- بررسی روابط تجاری کشورهای منتخب نظیران اسپانیا، بلژیک، کانادا، برزیل، عربستان سعودی و پرتغال با روسیه پس از جنگ اوکراین

مطالعات بر روی تجارت کشور روسیه توسط سازمان خبرگزاری **newyork times** نشان می‌دهد، در سال ۲۰۲۰، روسیه ۲۲۰ میلیارد دلار کالا از سایر نقاط جهان (و به خصوص از چین، آلمان، کره جنوبی و ...)، از جمله خودرو، قطعات خودرو، دارو و رایانه وارد کرد وارد کرد.

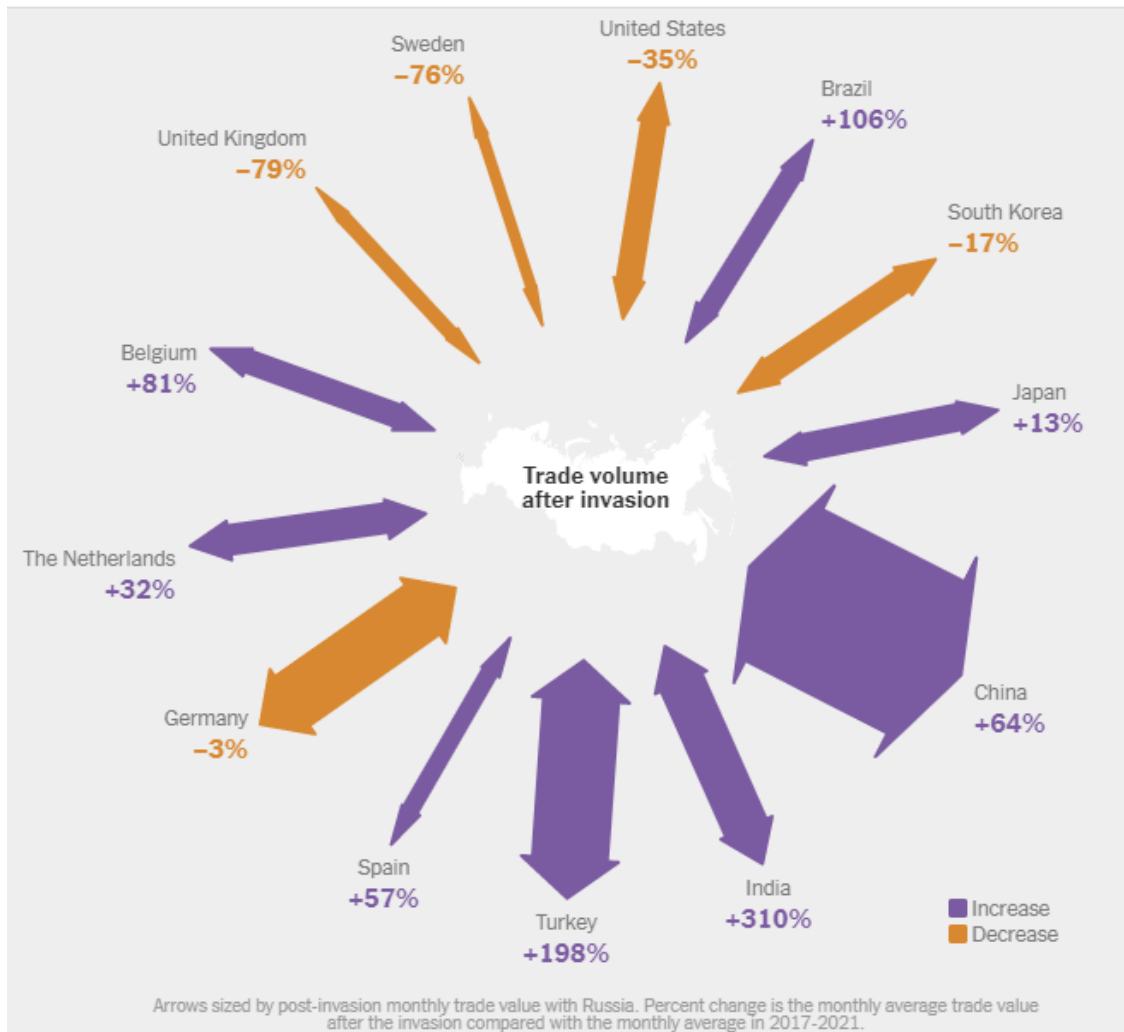
شکل ۸- واردات به روسیه پیش از جنگ اوکراین

بعد از وقوع جنگ ارزش واردات این کشور به علت تحریم و محدودیت‌های تجاری کاهش یافته است.

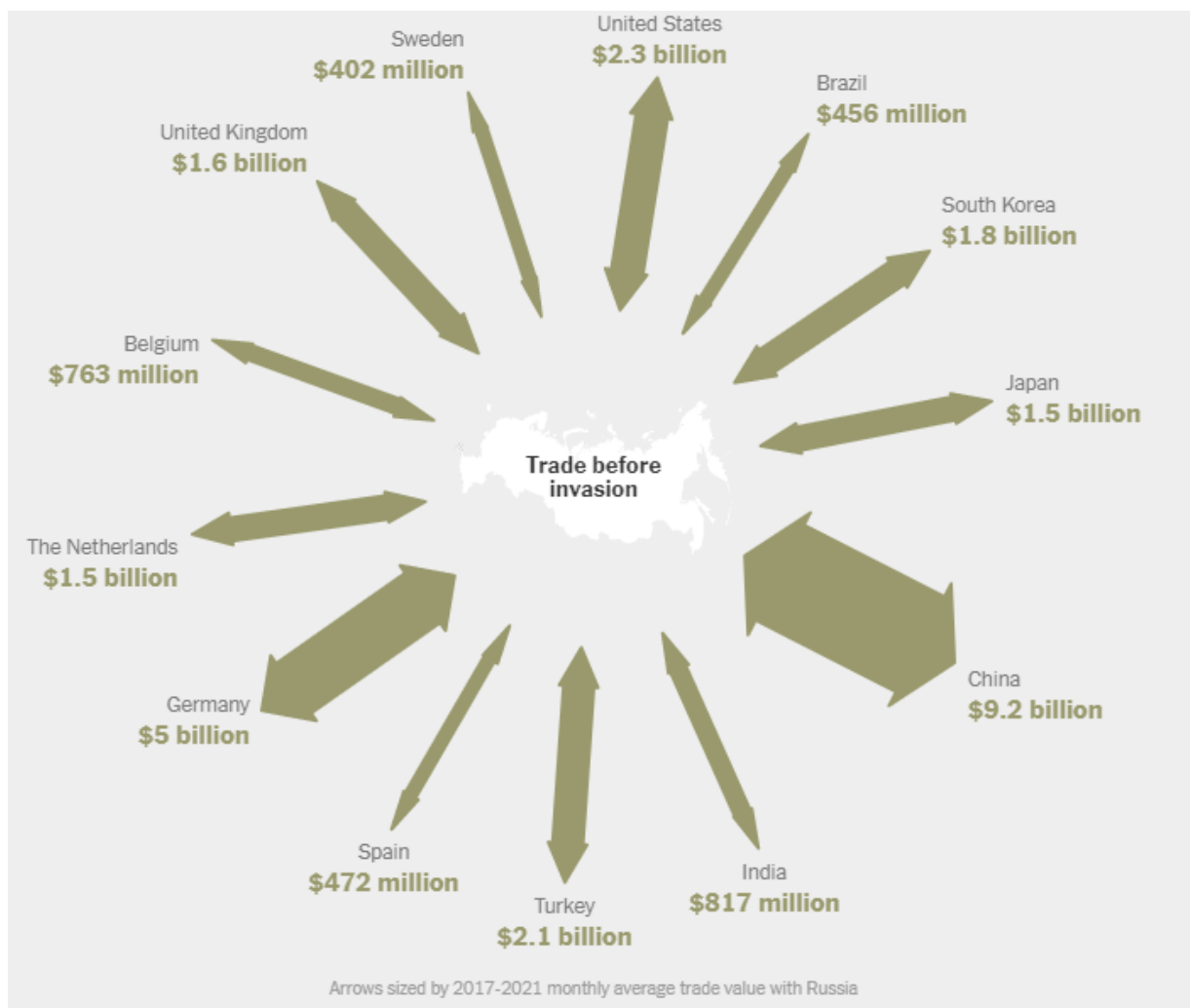

شکل ۹- واردات روسیه پیش از جنگ اوکراین

نقش روسیه به عنوان تعمین کننده مواد خام از جمله نفت، گاز، فلزات و مواد معدنی که دو سوم صادرات آن را تشکیل می دهد، سبب شد تا کشورهای واردکننده این مواد وضعیت خود را را دشوار ببینند.

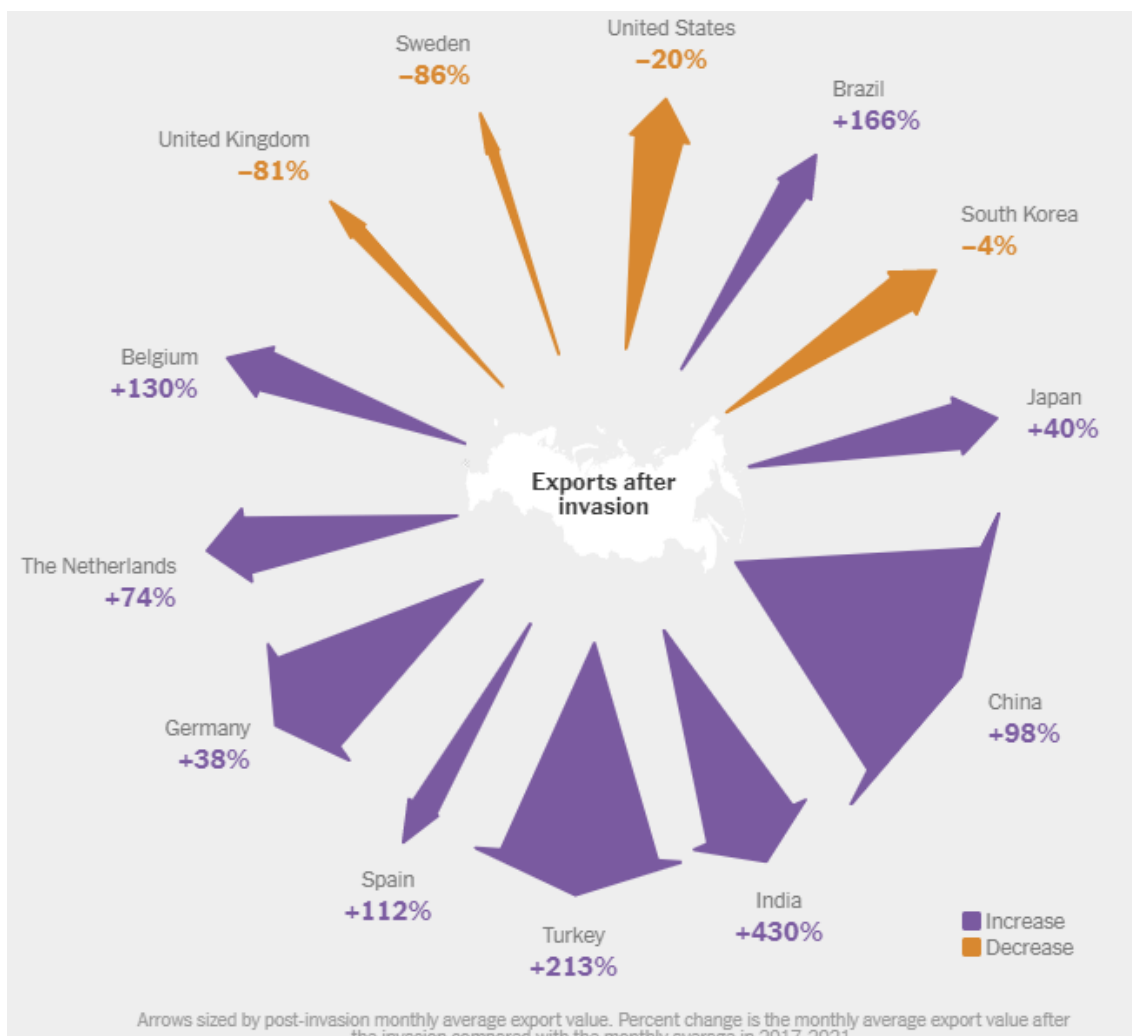

شکل ۱۰- میزان تجارت کشورها با روسیه پس از جنگ اوکراین

شکل ۱۱- میزان واردات کشورها با روسیه پیش از جنگ اوکراین

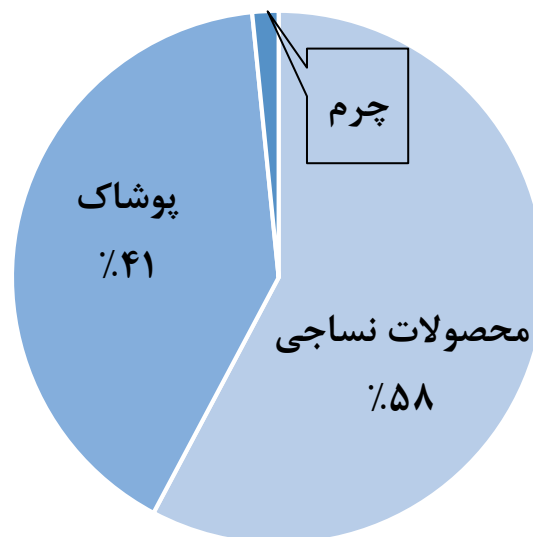
بر خلاف خواسته دولت‌های غربی اختلال در اقتصاد روسیه سبب تضعیف جنگی او نشد. ارزش محصولات روسیه حفظ و بالاتر رفت و فعالیت تجاری او حتی در کشورهایی که با اقدامات علیه او کراین روسیه مخالف بودند، ادامه یافت [۷].

شکل ۱۲- صادرات کشورها با روسیه پس از جنگ اوکراین

مروری بر صنایع نساجی و پوشاک در کشور روسیه

در آغاز سال ۲۰۲۲ به دلیل کاهش ارزش روبل روسیه در برابری با ارزش دلار امریکا، عمده واردات مرتبط با مواد اولیه با مشکل مواجه شد اما به تدریج و با گذر زمان این موارد به ثبات نسبی رسید. تحلیل-گران اوضاع با ثباتی را برای صنعت نساجی روسیه در سال ۲۰۲۳ پیش‌بینی می‌کنند که البته به سرعت توسعه صنعت نساجی روسیه و بر طرف نمودن نقاط ضعف در این خصوص بستگی دارد. رشد صنعت سبک در کشور روسیه در طی ۵ سال اخیر روند ثابت و حدود ۷ درصد در سال را داشته است. صنعت سبک زیرمجموعه صنایع تولید کننده کالاهای مصرفی قرار می‌گیرد، که بیش از ۴۰ درصد از آن را محصولات غیرخوراکی تشکیل می‌دهد. لازم به توضیح است که صنعت سبک ۱,۰۴ درصد از ارزش کل بازار روسیه را به خود اختصاص داده است و دارای ۲۰۰۰۰ شرکت است. در سال ۲۰۲۲ صنعت نساجی روسیه به ارزش ۴۲۷,۵ میلیارد روبل رسیده است و به مقدار ۲۰,۲ درصد نسبت به سال ۲۰۲۱ رشد یافته است. براساس گزارشات روند صنعت نساجی این کشور در بخش ریسندگی الیاف ۲۱,۱ درصد، تکمیل پارچه ۲۴ درصد، تولید پارچه ۳,۶ درصد و تولید سایر محصولات نساجی ۸,۱ درصد کاهش یافته است. و در بخش تولیدات به طور کلی ۵۰,۹ درصد محصولات نساجی، ۳۵,۸ درصد تولید پوشاک و ۱۳,۳ درصد چرم و محصولات تولید شده از آن را تشکیل می‌دهد [۸].

شکل ۱۳- نمودار توزیع تولید کالاهای نساجی و پوشاک کشور روسیه

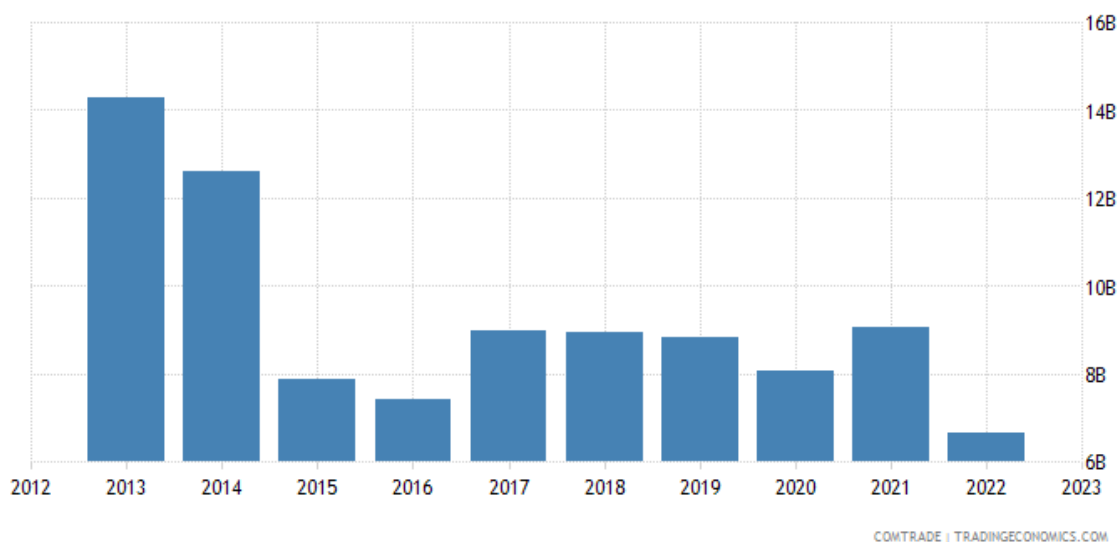
در حال حاضر عمده واردات پنبه و نخ پنبه از کشورهای قزاقستان، تاجیکستان، آذربایجان و قرقیزستان صورت می‌گیرد که با ممنوعیت صادرات پنبه ازبکستان به کشورهای ایران و ترکیه و اضافه شدن ایران و ترکیه به بازارهای صادراتی کشورهای فوق‌الذکر، سهم روسیه از واردات این کشورها کاهش یافته است. البته شایان ذکر است که کشور ترکمنستان نیز در راستای توسعه صنعت نساجی خود و ایجاد ارزش افزوده بیشتر در تولید محصول نهایی در صدد است تا سرمایه‌گذاری‌های خود در تولید پارچه و پوشاک را توسعه دهد و خبرها حاکی از عدم صادرات نخ پنبه از سال ۲۰۲۵ می‌باشد که این موضوعات نیز بطور طبیعی بر آمارهای تجارت و تولید روسیه اثرگذار شده‌اند. از دیگر دلایل کاهش تولید صنایع نساجی و پوشاک روسیه می‌توان به کاهش واردات رنگ، نخ پشمی، پارچه، تجهیزات و لوازم جانبی از کشورهای اتحادیه اروپا به روسیه اشاره نمود که به دلیل تحریم در واردات آن‌ها محدودیت ایجاد شده است. دولت روسیه با پیدا کردن جایگزین پارچه‌های اروپایی سعی دارد مشکلات عرضه واردات پارچه را تا حدودی برطرف کند. اکنون پارچه از ایران و چین تعمیم می‌گردند و بخشی از پارچه‌هایی که توسط بلژیک وارد می‌شد توسط بازارهای ترکیه جایگزین شده است [۹]. درحالی که تقاضا برای محصولات نساجی در روسیه ۱۵,۹ درصد افزایش پیدا کرده است در بخش پوشاک هزینه‌ها به مقدار ۶,۹ درصد کاهش یافت و به مقدار ۴۵ میلیون واحد کالا در این بخش فروخته شد. بیشتر افزایش قیمت منسوجات روی بخش منسوجات خانگی با ۸,۷ درصد بوده است که در سه ماه آخر سال به ارزش ۲۴,۴ میلیون دلار رسیده است. کالاهایی مانند ملحفه، حوله و کالای خواب از جمله کالاهای پر طرفدار در بخش منسوجات خانگی بوده است [۱۰].

نگاهی به مناسبات تجاری کشورهای منتخب با روسیه در سال ۲۰۲۲

در این بخش سعی شده است آمار به دست آمده از رسانه‌ها، مرتبط با تجارت کشور روسیه با کشورهای منتخب و روند تجارت میان آن‌ها قبل و بعد از جنگ با اوکراین گردآوری گردد.

ایتالیا

کشور ایتالیا به عنوان یکی از کشورهای عضو سازمان ناتو در سال ۲۰۲۲ کمترین حجم صادرات خود را به روسیه داشته است که ارزش آن مقدار ۶,۶۵ میلیارد دلار گزارش گردیده است، ۱۴,۵ درصد از آن را کالاهای زیرمجموعه نساجی تشکیل داده است [۱۱].

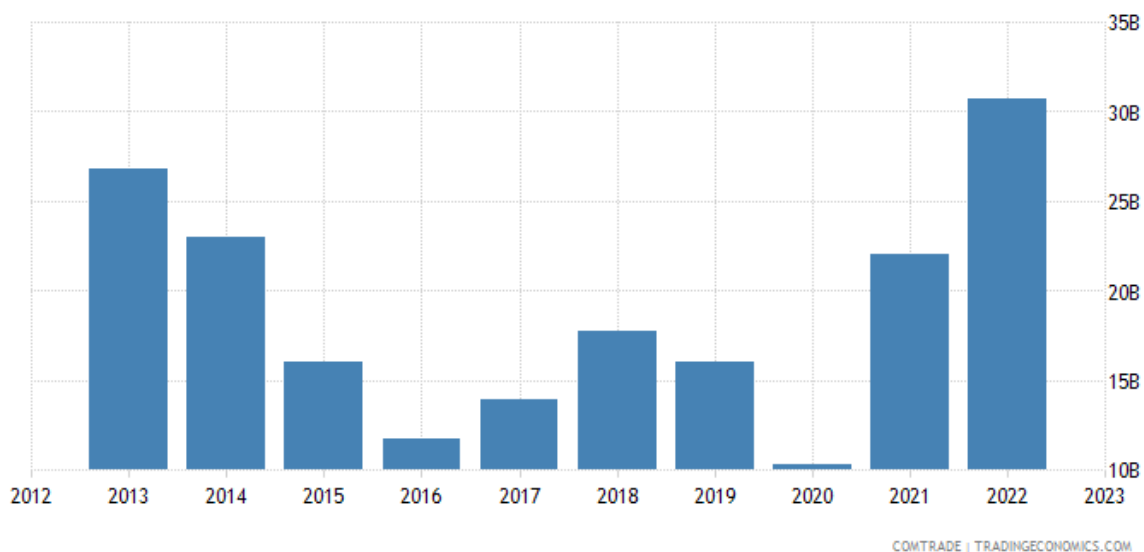

شکل ۱۴- میزان صادرات ایتالیا به روسیه در طی ۱۰ سال اخیر

جدول ۷- سهم محصولات نساجی در صادرات کشور ایتالیا به روسیه در سال ۲۰۲۲

پنبه	۱۱,۳۹ میلیون دلار	۰,۱۷ درصد
پشم و نخ و پارچه آن	۷,۱۸ میلیون دلار	۰,۱۰ درصد
فرش و کفپوش	۲,۳۹ میلیون دلار	۰,۰۳ درصد
فیلامنت مصنوعی	۱۱,۹۹ میلیون دلار	۰,۱۸ درصد
الیاف کوتاه مصنوعی	۳,۰۵ میلیون دلار	۰,۰۴ درصد
ابریشم	۴,۹۵ میلیون دلار	۰,۰۷ درصد
پارچه های بافته شده	۲۴۷,۲۱ میلیون دلار	۳,۷۱ درصد
انواع کفش	۳۶۵,۰۷ میلیون دلار	۵,۴۸ درصد
انواع پوشاک	۱۸,۵۳ میلیون دلار	۰,۲۷ درصد
انواع لایه های بی بافت	۷,۲۹ میلیون دلار	۰,۱۰ درصد
چرم و پوست	۱۰,۷۵ میلیون دلار	۰,۱۶ درصد
منسوجات لمینت شده	۸,۱۳ میلیون دلار	۰,۱۲ درصد
غیره	۳۶۵,۰۷ میلیون دلار	۵,۴۸ درصد
کل	۹۶۴ میلیون دلار	۱۴,۵ درصد

در برابر واردات ایتالیا از روسیه در سال ۲۰۲۲ به مقدار ۳۰,۲۷ میلیارد دلار بوده است و نسبت به سال های قبل افزایش یافته است، که از این مقدار تنها ۰,۴ درصد را کالاهای شاخه نساجی تشکیل داده اند [۱۲].

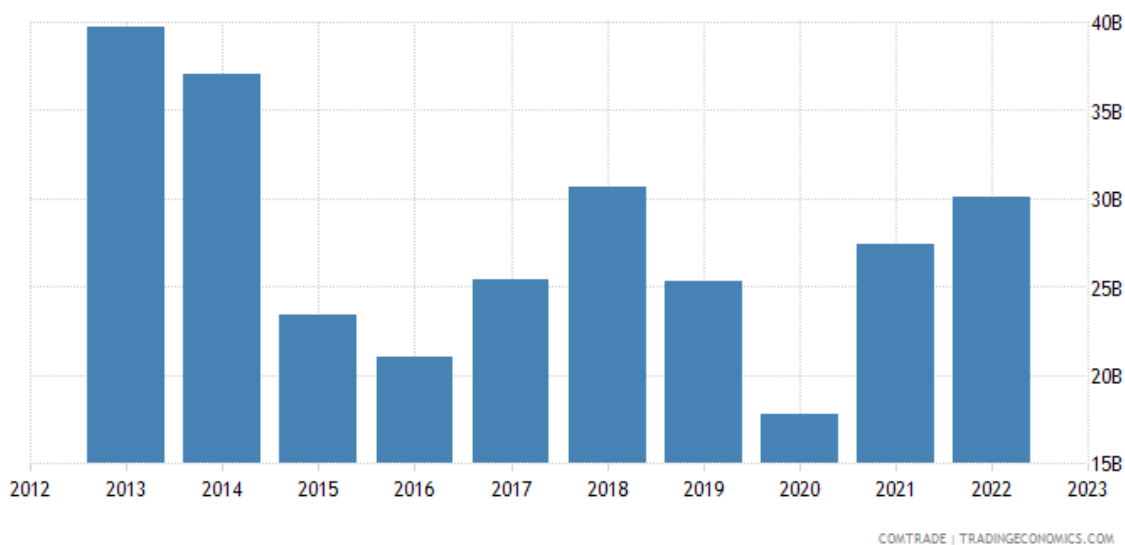

شکل ۱۵- میزان واردات ایتالیا از روسیه در طی ۱۰ سال اخیر

جدول ۸- سهم محصولات نساجی در واردات کشور ایتالیا از روسیه در سال ۲۰۲۲

پنبه	۳,۰۰ میلیون دلار	۰,۰۱ درصد
پشم و نخ و پارچه آن	۰,۸۸ میلیون دلار	۰,۰۰۳ درصد
فرش و کفپوش	۰,۱۳ میلیون دلار	۰,۰۰۰۴ درصد
فیلامنت مصنوعی	۱,۸۱ میلیون دلار	۰,۰۰۶ درصد
الیاف کوتاه مصنوعی	۰,۷۱ میلیون دلار	۰,۰۰۲ درصد
ابریشم	۰,۰۸ میلیون دلار	۰,۰۰۰۲ درصد
پارچه های بافته شده	۰,۰۹ میلیون دلار	۰,۰۰۰۳ درصد
انواع کفش	۱,۵۲ میلیون دلار	۰,۰۰۵ درصد
انواع پوشاک	۲,۰۳ میلیون دلار	۰,۰۰۶ درصد
انواع لایه های بی بافت	۰,۳۹ میلیون دلار	۰,۰۰۱ درصد
چرم و پوست	۱۷,۶۰ میلیون دلار	۰,۰۵ درصد
منسوجات لمینت شده	۰,۵۲ میلیون دلار	۰,۰۰۱ درصد
غیره	۰,۹۵ میلیون دلار	۰,۰۰۳ درصد
کل	۱۲۱ میلیون دلار	۰,۴ درصد

واردات آلمان از روسیه در سال ۲۰۲۲ به مقدار ۳۰,۰۶ میلیارد دلار بوده است و تنها ۰,۰۲ درصد از آن به کالاهای نساجی تخصیص یافته است [۱۳].

شکل ۱۶- میزان واردات آلمان از روسیه در طی ۱۰ سال اخیر

جدول ۹- سهم محصولات نساجی در واردات کشور آلمان از روسیه در سال ۲۰۲۲

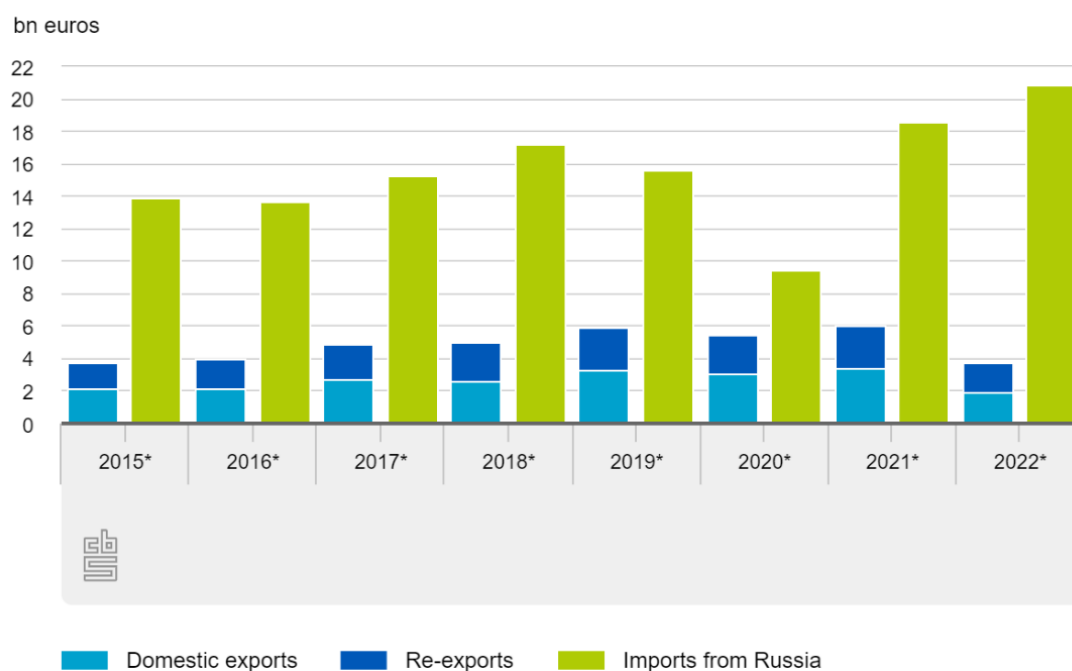
پنبه	۰,۰۶ میلیون دلار	۰,۰۰۰۱ درصد
پشم و نخ و پارچه آن	۰,۰۳۷ میلیون دلار	۰,۰۰۰۱ درصد
فرش و کفیوش	۰,۰۲۲ میلیون دلار	۰,۰۰۰۰۷ درصد
فیلامنت مصنوعی	۰,۰۹۹ میلیون دلار	۰,۰۰۰۳ درصد
الیاف کوتاه مصنوعی	۰,۱۶۶ میلیون دلار	۰,۰۰۰۰۵ درصد
پارچه های بافته شده	۲ هزار دلار	بسیار ناچیز
انواع کفش	۰,۵۵ میلیون دلار	۰,۰۰۰۱ درصد
انواع پوشاک	۱,۷۵ میلیون دلار	۰,۰۰۰۵ درصد
انواع لایه های بی بافت	۱,۰۵ میلیون دلار	۰,۰۰۰۳ درصد
چرم و پوست	۱,۱۷ میلیون دلار	۰,۰۰۰۳ درصد
منسوجات لمینت شده	۰,۰۲۴ میلیون دلار	۰,۰۰۰۰۷ درصد
کل	۵,۸۲ میلیون دلار	۰,۰۰۲ درصد

با توجه به داده‌های استخراج شده از مرکز داده‌های آماری تجارت بین الملل (ITC)، مشاهده می‌شود کشور آلمان اگرچه در سال ۲۰۲۲ میزان صادرات خود را در الیاف کوتاه مصنوعی افزایش داده است اما نسبت به سال ۲۰۲۱ مقدار کمتری از این محصول را به روسیه صادر نموده است و در سال ۲۰۲۲ کشورهایی مانند فرانسه، اسپانیا، امریکا، هلند و ... را بازار عمده خود و جایگزین روسیه قرار داده است.

هلند

کشور هلند به علت جنگ رخ داده، میزان صادرات خود به روسیه نسبت به سال گذشته به میزان ۳۸ درصد کاهش داده است و حجم صادرات که اساساً شامل گل و گیاه، ماشین آلات، وسایل نقلیه و تجهیزات می‌باشد را تا ارزش ۳,۷ میلیارد یورو کاهش داده است، در حالی که میزان واردات از روسیه ۱۳ درصد افزایش پیدا کرد و به ارزش ۲۱ میلیارد یورو رسید که این امر به علت افزایش هزینه سوخت‌های فسیلی در جهان نشأت می‌گیرد. انواع نفت و گاز که از روسیه به هلند وارد می‌گردد ۹۰ درصد واردات روسیه به هلند می‌باشد و به طور کلی روسیه ۳ درصد از بازار واردات هلند را در دست دارد [۱۴].

The Netherlands' trade in goods with Russia

Due to a method break, figures up to 2020 inclusive are based on provisional recalculation.

* Provisional figures

شکل ۱۷- میزان صادرات، صادرات مجدد و واردات کشور هلند در تجارت با روسیه

هند

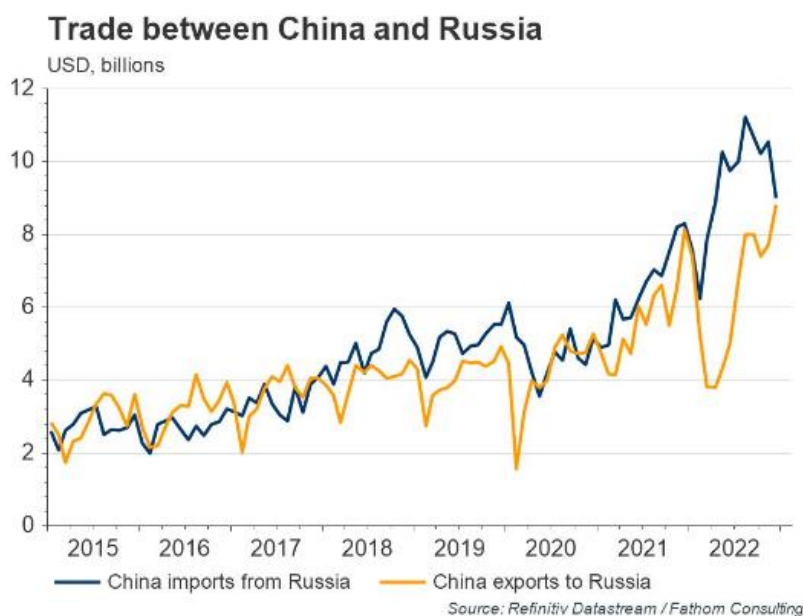
کشور هند تمایل دارد رشد اقتصادی خود را افزایش دهد و از چین پیشی بگیرد به همین دلیل رابطه خود با روسیه را حفظ کرده است و وارد جریان تحریمات علیه روسیه نشده است و باتوجه به قرارداد شانگهای به عنوان شریک اقتصادی رابطه خود را با آن مستحکم تر کرده است. در سال ۲۰۲۱ روسیه ۹,۱۳ میلیارد دلار کالا به هند صادر کرده است که شامل ۳۱,۸۷ درصد محصولات معدنی شامل سنگ معدن و سوخت، ۱۹,۸۸ درصد ماشین آلات، تجهیزات و وسایل نقلیه، ۱۸,۴۴ درصد فلزات و سنگ-های گران بها، ۱۶,۰۸ درصد محصولات صنایع شیمیایی، ۵,۵ درصد فلزات و فرآورده‌های حاصل از آنها، ۴,۲۷ درصد محصولات غذایی و مواد خام کشاورزی است. واردات روسیه از هند در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۴,۴۳ میلیارد بوده است که شامل ۳۱,۷ درصد محصولات صنایع شیمیایی، ۲۹,۹ درصد ماشین آلات، تجهیزات و وسایل نقلیه، ۱۶,۳۴ درصد محصولات غذایی و مواد خام کشاورزی، ۷,۶۹ درصد فلزات و محصولات از آنها، ۷,۳۱ درصد منسوجات و کفش بوده است. در شرایط تحریم‌های اعمال شده اقتصاد رو به رشد هند با افزایش خرید از تخفیف مواد اولیه استفاده کرده است. هند یک عامل کلیدی در بازار جهانی دارو است، در سال ۲۰۲۰-۲۰۲۱ هند ۶۰۰ میلیارد دلار دارو به روسیه صادر کرده است و این رقم در حال افزایش است. هند همچنین آماده کمک به تامین مواد اولیه‌ای که برای تولید داروهای روسی مورد استفاده قرار می‌گیرد، می‌باشد. تحویل نفت روسیه به هند بیشترین افزایش را نشان داد و از ۲۶۴ هزار تن در مارس ۲۰۲۲ به

۴,۰۳۵ میلیون تن در ژانویه افزایش یافته است. این به روسیه اجازه داد تا پس از عراق به دومین تامین کننده نفت هند تبدیل شود. به گفته وزارت صنعت و تجارت روسیه، حجم تحویل زغال سنگ حرارتی به هند ۲,۷ برابر افزایش یافته است. همچنین عرضه گاز روسیه همچنان در حال رشد است [۱۵].

بعد از جنگ روسیه، در سال ۲۰۲۲ رابطه‌ی تجاری بین روسیه و هند با خرید انرژی با قیمت ارزان تر از سوی هند افزایش یافت اما فروش پوشاک و کالا نساجی از هند توسط روسیه ماه به ماه در حال کاهش بود، به طوری که فروش پوشاک در ماه دسامبر ۲۰۲۱ به مقدار ۱۵,۹۹۲ میلیون دلار بوده است و در ماه سپتامبر ۲۰۲۲ به ۲,۴۶۴ میلیون دلار رسیده است و به طور کلی به میزان ۴,۳ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافته است.

چین

تجارت میان روسیه و چین در سال گذشته ۱۹۰ میلیارد دلار محاسبه شده است و به میزان ۳۴,۳ درصد توسعه یافته است، که این مقدار تنها ۳ درصد از تجارت کل چین را شامل می‌شود. بیشتر این تجارت بر روی واردات انرژی از روسیه بوده است که شامل گاز طبیعی و نفت خام می‌باشد. صادرات نفت خام روسیه به چین در طی ۱۱ ماه اول سال ۲۰۲۲ به میزان ۱۰ درصد افزایش داشته است و به ۸۰ میلیون تن رسیده است و روسیه توانسته است به عنوان منبع نفت چین از عربستان سعودی پیشی بگیرد. گاز طبیعی توسط خط لوله‌هایی از غرب سیبری به این کشور انتقال داده می‌شود. [۱۶].

شکل ۱۸- روند تجارت روسیه و چین

ازبکستان

کشور ازبکستان بعد از وقوع جنگ رابطه تجاری خود با روسیه را حفظ نموده است و همچنان روسیه بازار اصلی منسوجات ازبکستان است و ارزش این بازار از ۳۶۰,۶ میلیون دلار در سال ۲۰۲۱ به ۴۵۴,۶ میلیون دلار در سال ۲۰۲۲ رسیده است و به مقدار ۲۶ درصد رشد پیدا کرده است. غالب این محصولات شامل نخ به مقدار ۵۴,۴ درصد پارچه‌های کشافت و پوشاک به مقدار ۲۳,۸ درصد می‌باشد [۱۸].

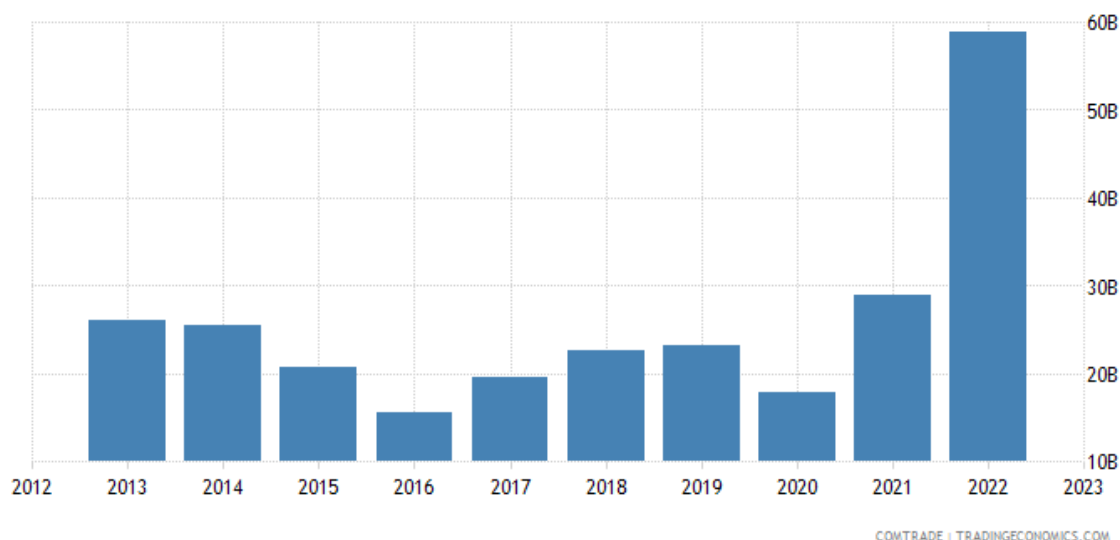
ترکیه

صادرات پوشاک ترکیه به روسیه علی‌رغم تحریم‌های این کشور به دلیل جنگ به بیشترین میزان خود در طی ۴ سال اخیر خود به ۳۰۰ میلیون دلار رسید. کشور روسیه در جایگاه ۱۳م واردکننده پوشاک ترکیه می‌باشد و از بازار آن ۱,۷۳ درصد سهم این بازار را دارا می‌باشد [۱۹].

جدول ۱۰- ارزش واردات پوشاک از کشور ترکیه به روسیه (میلیون دلار)

۲۰۲۱	۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷
۲۷۳,۸۱۸ میلیون دلار	۲۱۳,۸۶۲ میلیون دلار	۲۶۵,۱۵۴ میلیون دلار	۲۴۲,۴۹۲ میلیون دلار	۱۹۱,۱۶۲ میلیون دلار

واردات کشور ترکیه از روسیه در سال ۲۰۲۲ به ارزش ۵۸,۸۵ میلیارد دلار رسیده است که نسبت به سال‌های اخیر افزایش یافته است [۲۰].

شکل ۱۹- میزان واردات ترکیه از روسیه در طی ۱۰ سال اخیر

جدول ۱۱- سهم محصولات نساجی در واردات کشور ترکیه از روسیه در سال ۲۰۲۲

فیلامنت مصنوعی	۷,۹۲ میلیون دلار	۰,۰۱ درصد
الیاف استیپل مصنوعی	۳,۸۷ میلیون دلار	۰,۰۰۶ درصد
انواع لایه بی‌بافت	۲,۵۹ میلیون دلار	۰,۰۰۴ درصد
منسوجات لمینیت شده	۰,۵۹ میلیون دلار	۰,۰۰۱ درصد
پشم و نخ و پارچه آن	۰,۴۸ میلیون دلار	۰,۰۰۰۸ درصد
فرش و کفپوش	۰,۴۱ میلیون دلار	۰,۰۰۰۶ درصد
انواع پارچه	۰,۱۸ میلیون دلار	۰,۰۰۰۳
انواع پوشاک	۰,۳۹ میلیون دلار	۰,۰۰۰۶ درصد
پنبه	یک هزار دلار	بسیار ناچیز
غیره	۰,۳۴ میلیون دلار	بسیار ناچیز
کل	۱۶,۰۳ میلیون دلار	۰,۰۲ درصد

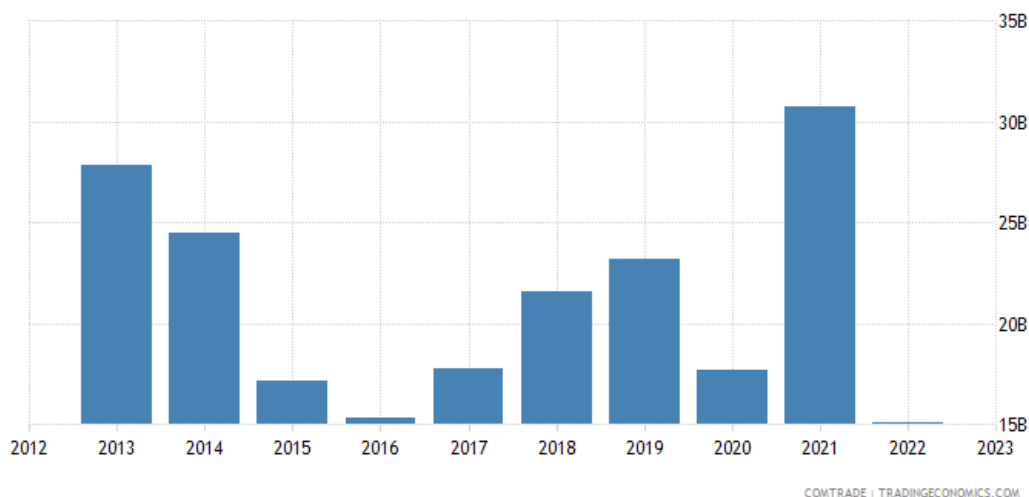
با توجه به داده‌های استخراج شده از مرکز داده‌های آماری تجارت بین الملل (ITC)، اگرچه میزان صادرات کالاهای نساجی از روسیه به ترکیه نسبت به سال ۲۰۲۱ کاهش یافته است، اما ترکیه توانسته است در سال ۲۰۲۲ در نسبت به سال قبل میزان صادرات خود در کالاهایی مانند پنبه، پشم، الیاف، نخ و پارچه الیاف مصنوعی فیلامنت و استیپل شده افزایش دهد.

قرقیزستان

صادرات کالاهای قرقیزستان به کشور روسیه عمدتاً از نوع کالاهای نساجی، پنبه، محصولات کشاورزی، مس و ... بوده است. میزان صادرات این کشور به روسیه در ماه ژانویه ۲,۵ برابر صادرات در همین ماه در سال ۲۰۲۱ بوده است. به طور کلی میزان صادرات در ۱۱ ماه سال ۲۰۲۲ به مقدار ۲۵ درصد و مبلغ ۲ میلیارد دلار افزایش یافته است. به طور کلی ارزش تجارت این دو کشور به ۲,۴ میلیارد دلار رسیده است [۲۱].

آمریکا

آمریکا به علت عضویت در سازمان ناتو واردات خود از روسیه در سال ۲۰۲۲ به مقدار ۱۵,۰۷ میلیارد دلار کاهش داده است [۲۲].

شکل ۲۰- میزان واردات آمریکا از روسیه در طی ۱۰ سال اخیر

جدول ۱۲- سهم محصولات نساجی در واردات کشور آمریکا از روسیه در سال ۲۰۲۲

بسیار ناچیز	۰,۰۱۰ میلیون دلار	فرش و کفپوش
۰,۰۰۱ درصد	۰,۱۹ میلیون دلار	فیلامنت مصنوعی
۰,۰۰۲ درصد	۰,۴۳۲ میلیون دلار	الیاف سلولزی
بسیار ناچیز	۳ هزار دلار	پارچه های بافته شده
۰,۰۰۲ درصد	۳,۳۳ میلیون دلار	انواع کفش
۰,۰۰۱ درصد	۱,۸ میلیون دلار	انواع پوشاک
۰,۰۰۵ درصد	۰,۸۶ میلیون دلار	انواع لایه های بی بافت
۰,۰۰۰۶ درصد	۰,۰۹۹ میلیون دلار	چرم و پوست
۰,۰۰۰۱ درصد	۰,۰۲۳ میلیون دلار	منسوجات لمینت شده
۰,۰۰۴ درصد	۶,۷۴ میلیون دلار	کل

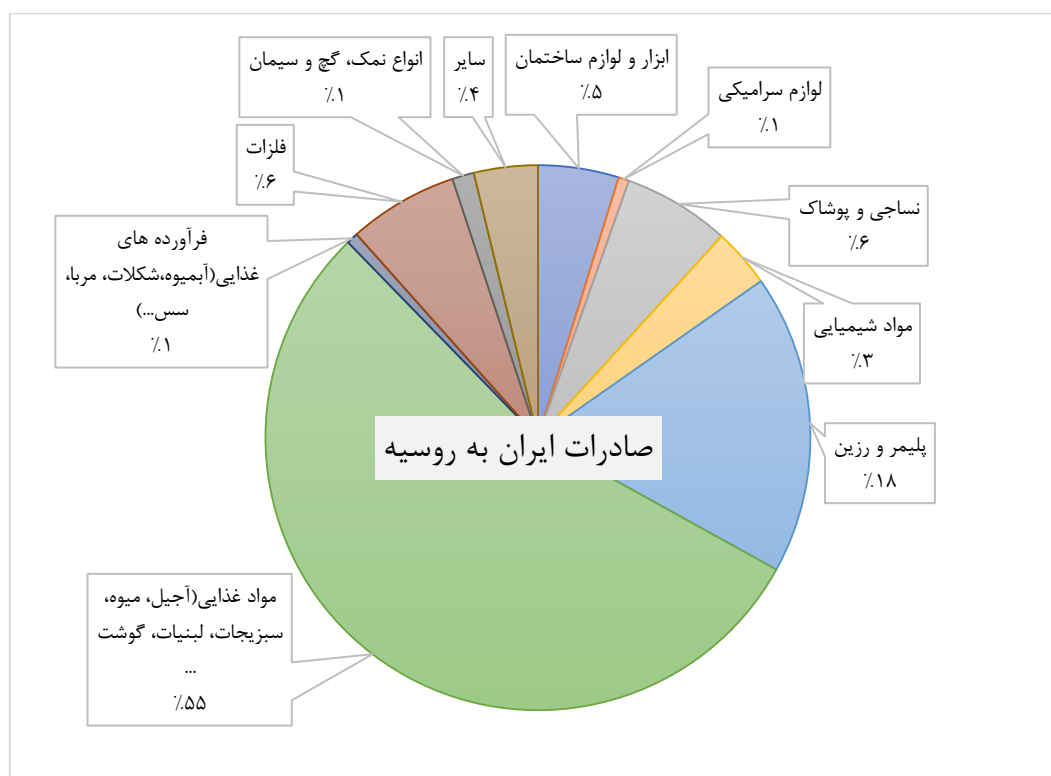
ایران

روابط دوستانه و سیاست های سال های اخیر میان ایران و روسیه، تجربه ایران در برابر تحریم ها و موقعیت تجاری آن به عنوان پل تجاری متصل کننده کشورهای جنوب خاورمیانه به کشورهای جنوب شرق آسیا، سبب شده است تا این دو کشور در فعالیتهای اقتصادی روابط دوستانه ای با یکدیگر داشته باشند. کمیسیون همکاری پارلمانی ایران و روسیه در سومین نشست خود اعلام کرد گردش تجاری بین روسیه و ایران در سال ۲۰۲۲، ۱۵ درصد افزایش یافته است و به ارزش ۴,۶ میلیارد دلار می رسد [۲۳]. اطلاعات به دست آمده از کمرگ جمهوری اسلامی ایران به خوبی نشان می دهد در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به دلیل کاهش روابط اقتصادی روسیه با کشورهای حوزه اروپا فرصتی برای افزایش بازار محصولات ایران شده است و به مقدار ۲۸ درصد مقدار صادرات ایران به روسیه افزایش یافته است.

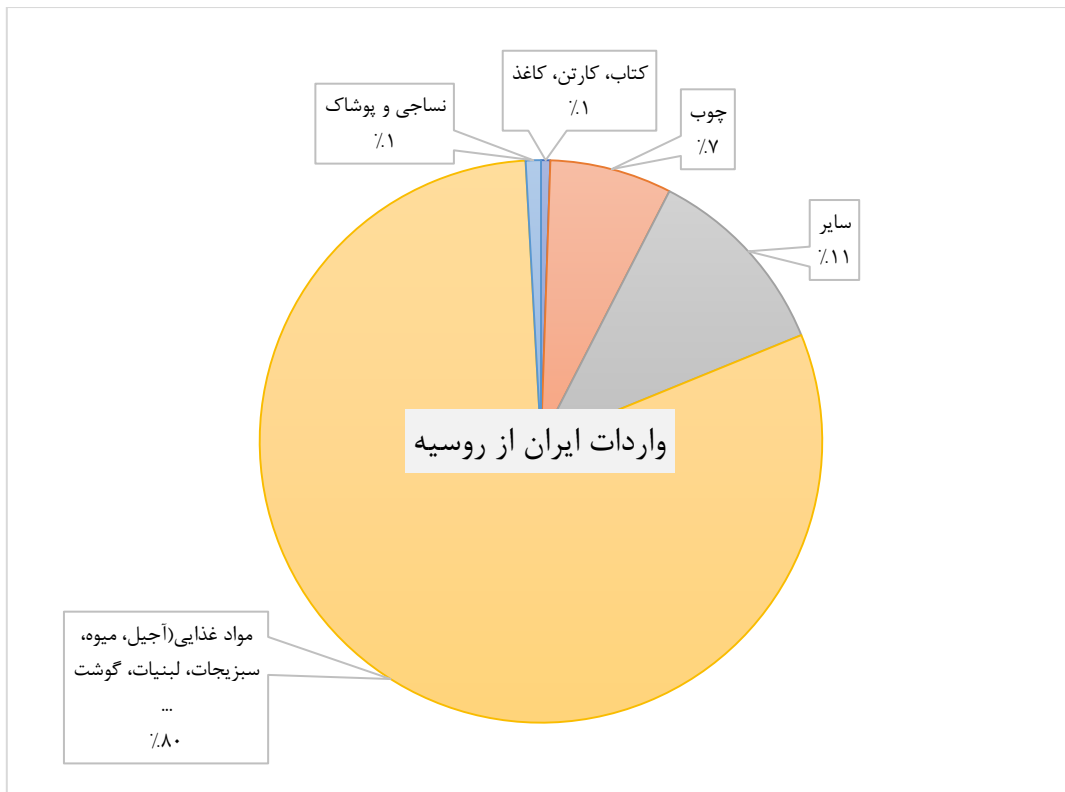
جدول ۱۳- ارزش صادرات و واردات ایران و روسیه در دو سال اخیر

۱۴۰۱		۱۴۰۰		
در نساجی	کل	در نساجی	کل	
۲۸,۶ میلیون دلار	۷۴۳ میلیون دلار	۳۶,۲ میلیون دلار	۵۷۹ میلیون دلار	صادرات ایران به روسیه
۷,۹ میلیون دلار	۱,۵ میلیارد دلار	۱۴,۳ میلیون دلار	۱,۶۶ میلیارد دلار	واردات ایران از روسیه

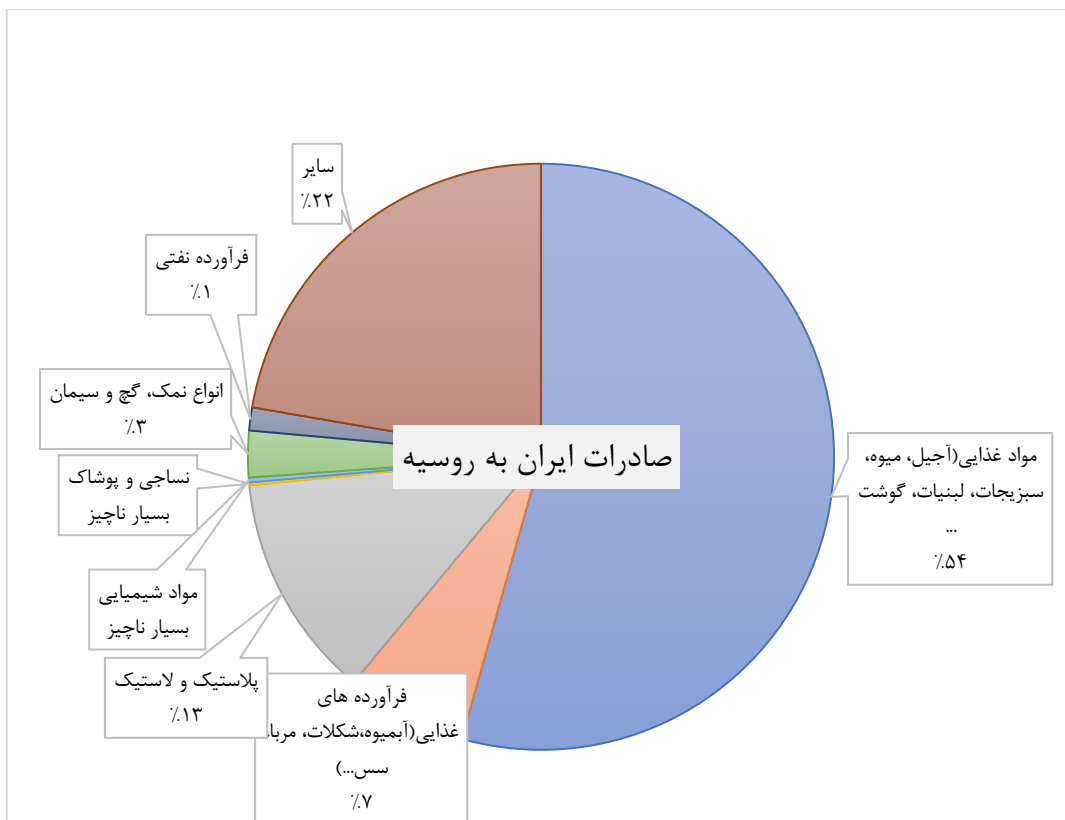
عمده کالاهایی که ایران به روسیه صادر می‌کند شامل میوه، سبزیجات و آجیل می‌باشد و عمده کالاهایی که از این کشور به ایران وارد می‌گردد شامل روغن، ذرت و جو است. در بخش تجارت نساجی بین این دو کشور صادرات ایران به روسیه عمدتاً بر روی محصولاتی مانند الیاف استیپل مصنوعی، پارچه‌های فیلامنتی، گلیم دستبافت، موکت و کیسه‌های بسته‌بندی و در واردات از روسیه به ورود کالاهای نخ‌های فیلامنتی و لایه بی-بافت می‌توان اشاره نمود.

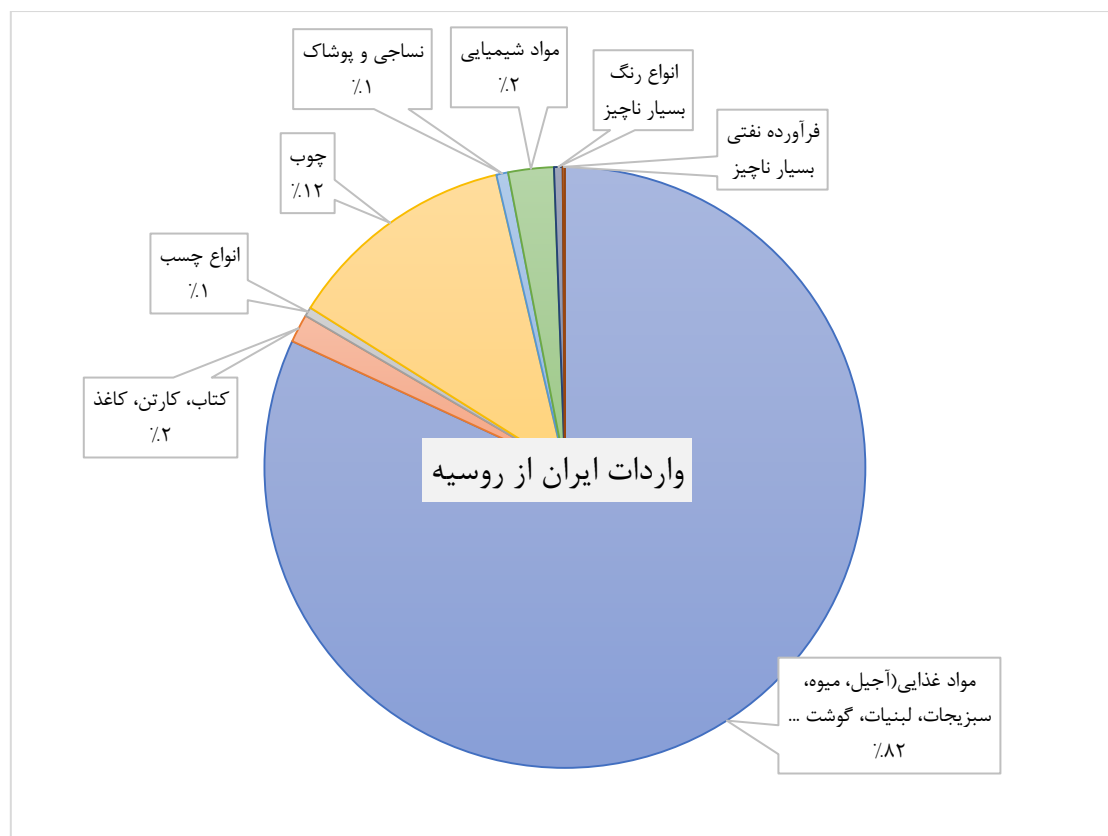
شکل ۲۱- سهم محصولات صادراتی ایران به روسیه در سال ۱۴۰۰ طبق آمار گمرک ایران

شکل ۲۲ - سهم محصولات وارداتی ایران به روسیه در سال ۱۴۰۰ طبق آمار گمرک ایران

شکل ۲۳ - سهم محصولات صادراتی ایران به روسیه در سال ۱۴۰۱ طبق آمار گمرک ایران

شکل ۲۳- سهم محصولات وارداتی ایران به روسیه در سال ۱۴۰۱ طبق آمار گمرک ایران

از مقایسه صادرات ایران به روسیه در دو سال اخیر در الیاف‌های استیپل و پارچه‌های فیلامنتی افزایش ظرفیت بازار برای ایران به منظور صادرات این محصولات طبق جدول زیر به خوبی قابل مشاهده است.

جدول ۱۴- مقدار و ارزش کالاهای نساجی صادر شده به روسیه در دو سال اخیر

۱۴۰۱		۱۴۰۰		
ارزش (میلیارد ریال)	وزن (کیلو گرم)	ارزش (میلیارد ریال)	وزن (کیلو گرم)	
۶۸۵۶,۴	۲۹۴۱۳۸۶۶	۶۴۲۵,۷	۳۱۹۷۳۱۳	الیاف استیپل مصنوعی
۸,۹	۲۹۹۴۸	۰	۰	پارچه‌های فیلامنتی

بخشی از کاهش واردات کالاهای نساجی از کشور روسیه به طور قابل چشمگیری در کاهش واردات پنبه و ابریشم به ایران می‌باشد، که شرایط دشوار تجاری در اثر تحریمات روسیه از ورود مواد اولیه به کشور خود سبب گردیده است تا این اقلام را جهت صنعت خود مصرف کرده و از صادرات آن تا حد امکان جلوگیری نماید. به این منظور طبق آمارهای (ITC) ایران جهت بر طرف نمودن منبع پنبه خود، کشورهایی مانند

ترکیه را جهت تعمیم جایگزین روسیه نمود. در جداول زیر تجارت ایران و روسیه در بخش صادرات و واردات کالاهای نساجی در طی ۲ سال اخیر طبق آمار گمرک آورده شده است.

جدول ۱۵- مقدار و ارزش کالاهای نساجی صادر شده از ایران به روسیه در سال ۱۴۰۰

صادرات نساجی ایران به روسیه در سال ۱۴۰۰					
کد تعرفه	شرح تعرفه	وزن (کیلو گرم)	ارزش (میلیارد ریال)	ارزش دلاری	
۵۵۰۳۲۰۰۰	الیاف استیپل پلی استر	۳۱۹۱۶۹۱۸	۶۴۰۶,۳	۲۷۴۸۷۹۸۴	۱
۵۵۰۳۴۰۰۰	الیاف استیپل پلی پروپیلن	۵۶۱۹۵	۱۹,۴	۸۳۰۸۸	۲
۵۴۰۲۳۴۰۰	نخ تکسچره پلی پروپیلن	۲۵۱۲	۰,۸	۳۴۱۲	۳
۵۴۰۲۴۷۰۰	نخ POY کمتر از ۶۷dtex	۳۵۸	۰,۱	۷۱۷	۴
۵۴۰۱۱۰۰۰	نخ دوخت از فیلامنت‌های مصنوعی	۴۱۲	۰,۲	۸۲۴	۵
۵۴۰۷۲۰۲۰	پارچه تاری و پودی پلی پروپیلن	۸۰۰۴۴	۲۴,۳	۱۰۷۲۱۲	۶
۵۸۰۴۱۰۰۰	تور و پارچه توری	۱۰۰۰۰	۷,۲	۲۹۷۸۱	۷
۶۳۰۵۳۳۰۰	نوار از پلی پروپیلن	۲۱۶۰۵۹۸	۷۱۹,۴	۳۱۲۴۲۴۵	۸
۵۷۰۲۱۰	گلیم	۸۴	۰,۳	۱۶۸۸	۹
۵۷۰۱۹۰۰۰	فرش	۱۸۶	۱۲,۸	۵۳۸۲۲	۱۰
۵۷۰۲۹۲۰۰	کفپوش	۷۰۹۰۳۹	۱۰۹۱,۹	۴۵۹۱۰۱۷	۱۱
۵۷۰۱۱۰۹۰	سایر کفپوش‌ها	۵۵۱۴	۱۸۸,۷	۸۲۰۰۹۸	۱۲
۶۴	کفش	۶۷۲۷	۳	۱۲۹۰۸	۱۳

جدول ۱۶- مقدار و ارزش کالاهای نساجی صادر شده از ایران به روسیه در سال ۱۴۰۱

صادرات نساجی ایران به روسیه در سال ۱۴۰۱					
کد تعرفه	شرح تعرفه	وزن (کیلو گرم)	ارزش (میلیارد ریال)	ارزش دلاری	
۵۵۰۳۲۰۰۰ ۵۵۰۶۲۰۰۰	الیاف استیپل پلی استر	۲۹۳۹۵۰۸۷	۶۸۴۹	۲۴۴۶۵۹۵۰	۱
۵۵۰۳۴۰۰۰	الیاف استیپل پلی پروپیلن	۱۸۷۷۹	۷,۳	۲۵۳۵۵	۲
۵۴۰۲۳۴۰۰	نخ تکسچره پلی پروپیلن	۳۰۲۳۴	۸,۶	۳۲۳۲۸	۳
۵۴۰۲۴۷۰۰	نخ POY کمتر از ۶۷dtex	۱۰۲	۰,۰۴	۱۴۸	۴
۵۴۰۷۲۰۲۰	پارچه تار و پودی پلی پروپیلن	۲۹۹۴۸	۸,۹	۳۲۱۶۶	۵
۵۶۰۷۴۹۹۰	طناب	۱۴۹۷	۱,۳	۴۴۹۱	۶
۵۷۰۲۱۰۹۰	سوماک	۲۷۰	۱	۳۶۹۸	۷
۵۷۰۲۱۰	گلیم	۵۸	۰,۳	۱۲۹۰	۸
۵۷۰۱۹۰۰۰	فرش	۴۷	۳,۳	۱۳۵۲۷	۹
۵۷۰۲۹۲۰۰	کفپوش	۱۴۷۹۳۰	۲۵۵,۲	۹۶۳۷۶۴	۱۰
۵۷۰۵۰۰۹۰	سایر فرش	۲۸۶۸۴	۲۸,۲	۹۱۷۸۹	۱۱
۵۷۰۱۱۰۹۰	سایر کفپوشها	۵۳۶۰	۲,۶	۹۷۴۹	۱۲
۵۶۰۷۴۹۹۰	طناب از پلی اتیلن یا پلی پروپیلن	۱۴۹۷	۱,۳	۴۴۹۱	۱۳
۶۳۰۲۲۱۰۰	کالای خواب	۳۵۰۰	۶	۲۲۰۹۹	۱۴
۶۳۰۵۳۳۰۰	نوار از پلی پروپیلن	۲۲۵۳۵۱۰	۲۵۵,۲	۲۸۲۷۹۷۶	۱۵
۵۶۰۳۱۴۱۰	نوار پارچه‌ای پلی استر	۸۹۹۰	۲,۸	۱۰۴۹۸	۱۶
۵۶۰۲۲۹۰۰	نمد	۶۲۲۰	۲,۳	۸۷۰۸	۱۷
۶۲۰۶۱	پوشاک	۵۹۵۲	۲۶,۴	۸۹۱۰۰	۱۸
۶۴	کفش	۵۷۳۲۲	۱۱۳,۵	۳۷۲۸۳۵	۱۹

جدول ۱۵- مقدار و ارزش کالاهای نساجی وارد شده به ایران از روسیه در سال ۱۴۰۰

واردات نساجی ایران به روسیه در سال ۱۴۰۰					
کد تعرفه	شرح تعرفه	وزن (کیلو گرم)	ارزش (میلیارد ریال)	ارزش دلاری	
۵۰۰۱۰۰۰۰	پيله ابریشم	۱۱۰۰۰	۶,۷	۱۶۰۵۰۵	۱
۵۰۰۲۰۰۰۰	ابریشم	۱۲۰۰۰	۱۹,۴	۴۶۲۵۸۱	۲
۵۲۰۱۰۰۰۰	پنبه	۴۷۹۸۷۴۰	۱۵۵,۸	۱۲۶۹۲۶۳۷	۳
۵۶۰۱۲۲۰۰	نمد از الیاف مصنوعی	۷۲۵۹۷	۳۶,۱	۸۵۹۷۲۹	۴
۵۹۰۶۹۹۰۰	پارچه کائوچو زده شده	۲۸۰	۶,۹	۱۶۵۷۳۰	۵

جدول ۱۷- مقدار و ارزش کالاهای نساجی وارد شده به ایران از روسیه در سال ۱۴۰۱

واردات نساجی ایران به روسیه در سال ۱۴۰۱					
ارزش دلاری	ارزش (میلیارد ریال)	وزن (کیلو گرم)	شرح تعرفه	کد تعرفه	
۱۵۱۲۷۸	۳۷,۸	۱۰۸۹۲	پيله ابريشم	۵۰۰۱۰۰۰۰	۱
۱۳۷۰۶۹	۵,۷	۳۵۵۴	ابریشم	۵۰۰۲۰۰۰۰	۲
۶۷۹۲۵۷۸	۱۳۵۰,۹	۲۳۶۲۴۷۱	پنبه	۵۲۰۱۰۰۰۰	۳
۵۴۲۰۹۷	۱۵۵,۸	۱۴۷۵۶۸	نخ نایلون ۶	۵۴۰۲۱۹۱۰	۴
۲۷۲۹۷	۷,۴	۱۵۴۰۰	نخ POY کمتر از ۶۷dtex	۵۴۰۲۴۷۰۰	۵
۶۹۳۹۱	۱۸,۸	۲۱۲۳۸	نخ گیمپ	۵۶۰۶۰۰۰۰	۶
۷۸۰۶۲	۲۰,۷	۱۴۵۹۹	نخ دارای فلز	۵۶۰۵۰۰۰۰	۷
۳۰۶۳۰	۸,۷	۶۵۳۰	تور ماهیگیری	۵۶۰۸۱۱۰۰	۸
۹۶۹۷۸	۲۴,۶	۲۱۳۹۲	پارچه پنبه‌ای	۵۲۰۹۴۲۰۰	۹
۲۳۵۰۵	۶,۶	۳۷۲۴	پارچه تار پودی	۵۴۰۷۶۱۰۰	۱۰
۳۷۵۵	۱	۶۱۳	پارچه کشفافت	۶۰۰۵۲۴۰۰	۱۱

- [۱] J. Masters, “Why NATO Has Become a Flash Point With Russia in Ukraine.” https://www.cfr.org/backgrounder/why-nato-has-become-flash-point-russia-ukraine?gclid=EAIaIQobChMIwtVEpqrH_gIVRSitBh1S0AFdEAAAYAiAAEgIYGvD_BwE
- [۲] “Russia,” ۲۰۲۱. <https://oec.world/en/profile/country/rus>
- [۳] “Экспорт из РФ в ۲۰۲۲ году подскочил на ۱۹,۹%, импорт снизился на ۱۱,۷%,” ۲۰۲۳. <https://www.interfax.ru/business/۸۹۰۷۳۵>
- [۴] “Итоги внешней торговли России.” <https://ru-stat.com/analytics/۹۲۹۱>
- [۵] M. Chorzempa, “Sanctions against Russia are also hurting its trade with nonsanctioning countries”.
- [۶] “Exports to Russia down by almost ۴۰ percent in ۲۰۲۲,” *statistics netherland*. <https://www.cbs.nl/en-gb/news/۲۰۲۳/۰۸/exports-to-russia-down-by-almost-۴۰-percent-in-۲۰۲۲>
- [۷] “How Russia Pays for War,” *the new york times*. <https://www.nytimes.com/interactive/۲۰۲۲/۱۰/۳۰/business/economy/russia-trade-ukraine-war.html>
- [۸] И. Шилин, “Легкая промышленность России мобилизуется,” *Mega Research*. https://www.megaresearch.ru/new_reality/legkaya-promyshlennost-rossii-mobilizuetsya
- [۹] “Производство текстильных изделий в России выросло на ۸ процентов.” <https://rg.ru/۲۰۲۳/۰۲/۱۴/proizvodstvo-tekstilnyh-izdelij-v-rossii-vyroslo-na-۸-procentov.html>
- [۱۰] “В России в ۲۰۲۲ году подешевела верхняя одежда и подорожал домашний текстиль,” ۲۰۲۳. <https://russian.rt.com/russia/news/۱۱۲۷۳۱۴-odezhda-tekstil-prodazha>
- [۱۱] “Italy Exports to Russia,” *trading economics*. <https://tradingeconomics.com/italy/exports/russia>
- [۱۲] “Italy Imports from Russia,” *trading economics*. <https://tradingeconomics.com/italy/imports/russia>
- [۱۳] “Germany Imports from Russia,” *trading economics*. <https://tradingeconomics.com/germany/imports/russia>
- [۱۴] “Russia,” *ecotrade*, ۲۰۲۱. [https://oec.world/en/profile/country/rus %۰A](https://oec.world/en/profile/country/rus%۰A)
- [۱۵] “ШОС и БРИКС: Индия: новый вектор развития,” ۲۰۲۲.

<https://corp.wtcmoscow.ru/news/indiya-novyy-vektor-razvitiya/>

- [۱۶] “China’s ۲۰۲۲ trade with Russia hit record \$۱۹۰ bln - customs,” ۲۰۲۳.
<https://www.reuters.com/world/china-customs-says-trade-with-russia-hit-new-high-۲۰۲۲-۲۰۲۳-۰۱-۱۳/>
- [۱۷] “Chart of the Week: Trade between China and Russia increases,” ۲۰۲۳.
<https://lipperalpha.refinitiv.com/۲۰۲۳/۰۱/chart-of-the-week-trade-between-china-and-russia-increases/>
- [۱۸] “Внешнеторговый оборот за пять месяцев превысил \$۲۰ млрд,” ۲۰۲۲.
<https://www.gazeta.uz/ru/۲۰۲۲/۰۶/۲۳/trade/>
- [۱۹] “Turkiye’s apparel exports to Russia may breach \$۳۰۰ mn in ۲۰۲۲,”
Fibre2Fashion. <https://www.fibre۲fashion.com/news/apparel-news/turkiye-s-apparel-exports-to-russia-may-breach-۳۰۰-mn-in-۲۰۲۲-۲۸۴۹۱۲-newsdetails.htm>
- [۲۰] “Turkey Imports from Russia,” *trading economics*.
<https://tradingeconomics.com/turkey/imports/russia>
- [۲۱] “Kyrgyzstan’s ۲۰۲۲ Trade Turnover With Russia Hits Record High,”
Russia Briefing, ۲۰۲۳. <https://www.russia-briefing.com/news/kyrgyzstan-s-۲۰۲۲-trade-turnover-with-russia-hits-record-high.html/>
- [۲۲] “United States Imports from Russia,” *trading economics*.
<https://tradingeconomics.com/united-states/imports/russia>
- [۲۳] “Товарооборот между Россией и Ираном в ۲۰۲۲ году составил \$۴,۶ млрд,” ۲۰۲۳.